SVENLJUNGA KOMMUN

modell

plan

långsiktig skolplan för Svenljunga kommun

policy

program

regel

riktlinje

rutin

strategi

taxa

REMISSUTGÅVA

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Beslutandedatum: ÅÅÅÅ-MM-DD § XX

Ansvarig: namn

Revideras:

Följas upp:

Innehållsförteckning

En skolplan för en högre måluppfyllelse 4
Skoldialog 5
Bakgrund och nulägesbeskrivning 6
Svenljunga kommun 6
Förskolans och skolans organisation 6
Lokaler 11
Skolgårdar/utemiljöer 12
Skolskjutsar 12
En central elevhälsa 13
Skolbibliotek 15
IKT 16
Simundervisning 16
Mat och kök i förskola och skola 17
Lokalvård och vaktmästeri 18
Resultat och måluppfyllelse 18
Behörighet och rekrytering 19
Lagar, författningar och riktlinjer 20
Förenta Nationerna-mänskliga rättigheter, Barnkonvention 20
Kommunallagen 20
Skollagen 21
Skolverket 21
Behoven av förändring 22
Framgångsfaktorer i skolan 24
Små kontra stora skolor 24
En stimulerande utemiljö 25
Samarbete över kommungränserna 25
Förslag till ny plan för förskola och skola 26
Södra delarna av kommunen 26
Nulägesbeskrivning Östra Frölunda 26
Nulägesbeskrivning Mårdaklev 27
Nulägesbeskrivning förskolan i Håcksvik 28
Utredningens förslag: 28
Nulägesbeskrivning Mjöbäck 29
Nulägesbeskrivning Överlida 30
Nulägesbeskrivning Holsljunga 31
Utredningens förslag 32
Centralorten 33
Nulägesbeskrivning Landbo Skola 33
Nulägesbeskrivning Mogaskolan F-6 33
Nulägesbeskrivning Mogaskolan 7-9 34
Nulägesbeskrivning förskolor i Svenljunga 35
Utredningens förslag för centralorten 36
Norra delarna av kommunen 36
Nulägesbeskrivning Sexdrega 36
Nulägesbeskrivning Hillared 37
Utredningens förslag för de norra delarna 39
Förskolan 39
Skolan 39
Övergripande planer 39
Skolskjutsar 39

REMISSUTGÅVA

Behörighet och rekrytering 39
Tillagningskök 40
Införandeplan 40
Införandeplan förskola 41
Införandeplan skola 41
Ekonomiska beräkningar/kalkyler 42
Skolskjutsar 42
Effektivisering – vilka är vinsterna för kommunen? 42
Lokaler 42
Attraktiv arbetsplats 43
Pedagogiska vinster 43
Elevhälsa 43
Tillagningskök 43
Hållbar utveckling 44
Ekonomiska vinster 44
Avslutande ord 46
Referenslista 47
Bilagor 49
Bilaga 1 49
Bilaga 2 51
Bilaga 3 52
Bilaga 4 53
Bilaga 5 54

REMISSUTGÅVA

En skolplan för en högre måluppfyllelse

För att möta skollagens krav på en likvärdig utbildning av god kvalitet krävs stora satsningar på skolor och förskolor under lång tid framöver. Skolplanen kan ses som en kraftsamling för att klara skolans kompensatoriska uppdrag och göra Svenljunga kommun till en skolkommun.

Förslaget till skolplan innebär i sin helhet stora satsningar på skolor och förskolor i kommunen. Den samordning av resurser som planen föreslår kommer att leda till en högre likvärdighet inte minst när det gäller verksamhetsanpassade lokaler och tillgång till elevhälsa, vilket underlättar det kompensatoriska uppdraget som idag utgör en brist. Skolplanen möjliggör även införandet av en socioekonomisk resursfördelning som tar sin utgångspunkt i elevernas behov snarare än skolornas organisation.

Det är sannolikt att invånarantalet på sikt kommer att öka något i Svenljunga centralort och i Sexdrega, men för den period som idag går att överblicka minskar antalet elever i grundskolan. Skolplanen är en långsiktig och övergripande plan för en hållbar skolstruktur som medger att invånarantalet i Svenljunga kommun minskar men också ger utrymme för inflyttning.

I beredandet av Skolplanen har vi beaktat närhet. Avståndet till skolan ska vara rimligt. För att möjliggöra en god tillgänglighet och göra de södra kommundelarna attraktiva för inflyttning föreslås två skolor istället för en. Enheterna blir tillräckligt stora för att vara attraktiva för arbetssökande lärare, förskollärare och fritidspedagoger samt få tillgång till egen elevhälsa. Skolorna i söder kan då samlas under en rektor.

I Kindaholm och Högvad blir det tillkommande antalet skolskjutselever förhållandevis litet, det är med andra ord få som berörs av skolskjuts utöver de som redan idag åker. Störst förändringar blir det för barnen i Hillared. Sexdrega växer redan idag och den utvecklingen ser ut fortsätta. I Hillared däremot så minskar elevunderlaget. För att skolvägen inte ska bli alltför lång för barnen från området kring Roasjö föreslår skolplanen att skolverksamheten koncentreras till Sexdrega.

I skoldialogen lyftes en önskan om att samarbeta över kommungränserna och i sådana fall erbjuda skolskjuts till dessa skolor. Detta kommer i sådana fall sannolikt att bli den största tillkommande kostnaden för skolskjutsar då merparten av elever som går i andra kommuner i huvudsak går i Borås kommun och de har tidigare inte beviljats skolskjuts. Övriga skolskjutskostnader kommer att minska då vi gör stora besparingar när eleverna inte behöver åka buss till slöjd och idrottslokaler. En minskning av skolskjutskostnaderna på ca 700tkr. Detta är också en av huvudskälen till varför vi föreslår F-6 skolor i hela kommunen.

Förskolor behöver finnas på närmare håll än skolor och därför föreslås förskolor på fler orter. En strävan har varit att minska antalet enheter för att möjliggöra en bättre arbetsmiljö och i möjligaste mån få bort ensamarbete. Förskolor med fler sammanbyggda avdelningar har andra möjligheter till samverkan, vilket också påverkar driftskostnaderna positivt. Förskolorna i södra kommundelarna samordnas till viss del och kan därmed samlas under en förskolechef för bättre samverkan och utveckling av verksamheterna.

Fritidshem ska erbjudas vid den skolenhet där eleven har sin skolgång och samtliga F-6 skolor ska därmed erbjuda fritidshem. Skolplanen utesluter inte andra möjligheter på de orter som inte har skola. (I skollagen 25 kap. anges andra möjligheter till omsorg för barn och elever)

REMISSUTGÅVA

Frågan om en god arbetsmiljö för våra barn, elever och lärare har varit central i framtagandet av skolplanen. De små enheter vi har idag har svårt att tillgodose de krav som finns vad gäller arbetsmiljö (raster och lokaler). Detta har också varit vägledande i avgöranden om i vilken grad vi behöver samordna våra enheter. Många skolor i Svenljunga kommun är byggda på 50-talet. En ombyggnation till dagens standard och med de anpassningar som krävs för att möta kravet på moderna undervisningslokaler skulle medföra alltför stora investeringar och framtida lokalkostnader, pengar som istället bör investeras i verksamheten.

Skoldialog

Förskolans och skolans organisation är en komplex fråga som väcker många olika åsikter och känslor. Inför framtagandet av en ny skolplan var det därför viktigt att alla kommunens invånare skulle ges möjlighet att uttrycka sina åsikter. Kommunen valde därför att samarbeta med SKL (Sveriges kommuner och landsting) för att samla in perspektiv från invånarna, perspektiv som tankar, idéer, åsikter och känslor som är kopplade till hur man skapar en skola med god kvalitet i framtidens Svenljunga. Dialogen var en del av ett arbete inom SKL där Svenljunga kommun, som en av flera kommuner, ingår i ett nätverk för dialog och hantering av komplexa samhällsfrågor.

För att få med allas röster samlades perspektiv in från elever, lärare, rektorer, vårdnadshavare och övriga kommuninvånare. Resultatet av denna insamling finns sammanställt på kommunens hemsida (Svenljunga, 2017). Samtliga intresserade erbjöds även att vara med i en fortsatt diskussion om skolans framtid och fick anmäla sitt intresse. När intresseanmälningarna sammanställts formerades två arbetsgrupper. Arbetsgrupperna bestod av politiker, invånare och berörda tjänstemän med olika perspektiv på frågan. Strävan var att alla grupper och perspektiv skulle vara representerade. Arbetsgrupperna träffades vid sex tillfällen under våren 2017. De första tre träffarna inriktade sig på skolans organisation och de tre följande mötena behandlade lärande, det sociala, ledarskap och styrning. För att diskussionerna skulle vara öppna och objektiva anlitades en samtalsledare från SKL som inte hade några direkta kunskaper eller åsikter om skolorganisationen i Svenljunga kommun. Strävan var att ”allas” röster skulle höras, men vissa grupper har inte varit representerade i skoldialogens arbetsgrupper. Det saknas röster från vissa geografiska områden i kommunen, från elever och ungdomar, från människor med olika etniciteter och i viss mån även från skolledare och pedagoger.

Resultatet av denna process blev att många åsikter om skolan lyftes och diskuterades. Alla kunde enas om en gemensam önskan om att kommunen ska erbjuda alla elever en god utbildning och en skolmiljö som är trygg och stimulerande, men hur den önskan ska förverkligas och se ut råder det olika uppfattningar om. Många diskussioner kom att handla om stora kontra små skolor och här råder det olika åsikter. Arbetsgrupperna kunde inte komma fram till en gemensam ståndpunkt, men fick en ökad förståelse för varandras perspektiv och erfarenheter. Det var ett flertal av deltagare under det sista samtalet som sa att de förstår problemet som kommunen står inför. Samtidigt uttryckte de sin besvikelse över att centralisering och större skolor verkar vara nödvändigt. Resande och restid är en fråga som måste lösas om byskolor ska stängas. Några höll fast i perspektivet att små skolor är möjliga och vill se ett helt nytt sätt att organisera skolan. Arbetsgrupperna var helt överens om vikten av att politiker måste fatta ett beslut om skolans organisation. Osäkerheten är förödande för skolan och skolans resultat. Politikerna måste fatta ett långsiktigt och hållbart beslut rörande skolans organisation inom en snar framtid.

REMISSUTGÅVA

Bakgrund och nulägesbeskrivning

Svenljunga kommun

Svenljunga kommun klassas enligt SKLs (2017) nya riktlinjer som en pendlingskommun nära en större stad, vilket innebär att det är en kommun där minst 40 % av nattbefolkningen pendlar till arbete i en större stad. Svenljunga kommun hade år 2016 en folkmängd på 10 679 personer, vilket var en ökning med 173 personer sedan föregående år. Det föddes under året 92 personer och 118 avled (SCB, 2017-06-05). 1608 av de folkbokförda personerna är födda utanför Sverige. Av invånarna i åldern 25- 64 år är det 21 % som har eftergymnasial utbildning, vilket ligger mer än 10 % under riket. 10 % av invånarna i åldern 0-19 år lever i ekonomsikt utsatta hushåll. Under 2016 byggdes det 37 nya lägenheter i kommunen, av vilka samtliga är uthyrda.

Förskolans och skolans organisation

I Svenljunga kommun finns det för närvarande 12 förskolor fördelade på 9 olika orter (Hillared, Sexdrega, Svenljunga, Holsljunga, Överlida, Mjöbäck, Östra Frölunda, Mårdaklev och Håcksvik). Storleken på förskolorna varierar från att vara förskolor med en avdelning till förskolor med upp till 4 avdelningar. Den minsta förskolan finns för närvarande i Håcksvik där 20-talet barn är inskrivna och de största, med ett barnantal mellan 70- 80 barn, finns på centralorten. Det har även beslutats att en ny förskola ska byggas i Svenljunga centralort som ska ersätta de tillfälliga förskolor som nu finns och möjliggöra gruppstorlekar anpassade efter Skolverkets riktmärken för barngruppernas storlek. Den nya förskolan ska förberedas för att erbjuda barnomsorg på obekväm arbetstid. Beläggningsgraden på förskolorna är hög. Några förskolor är fullbelagda och några har ett fåtal platser. De utmaningar som finns handlar mycket om att det är svårt att samordna öppning och stängning på de förskolor som endast har en avdelning. Detta leder till att det krävs fler timmar för pedagoger och att det blir en del ensamarbete. Det är också svårt att följa de riktmärken som finns för barngruppernas storlek.

Kommunen har sin skolverksamhet på åtta olika orter fördelat på sex rektorsområden: Lysjö (Hillared, Sexdrega), Högvad (Holsljunga, Mjöbäck, Överlida), Kindaholm (Mårdaklev, Östra Frölunda) och Svenljunga (Landbo, Moga F-6, Grundsärskolan) och Moga 7-9 (Svenljunga) samt Vuxenutbildningen. Varje område har sin egen rektor och i de södra delarna är rektorstjänsten en kombinerad rektors- och förskolechefstjänst med upp till nio enheter. I anslutning till varje F-6 skola finns det även ett fritidshem. Beläggningsgraden (uttryckt i antal elever per skola) är mycket låg i kommunen som helhet och påverkas av de två stora skolorna Moga F-6 och Moga 7-9. Svenljunga har färre antal elever per skolenhet än snittet för glesbygdskommuner och kommuner i glesbefolkad region (se figur 1). Detta är en av orsakerna till att lokalkostnaderna är mycket höga trots att underhållet på många håll är eftersatt.

REMISSUTGÅVA

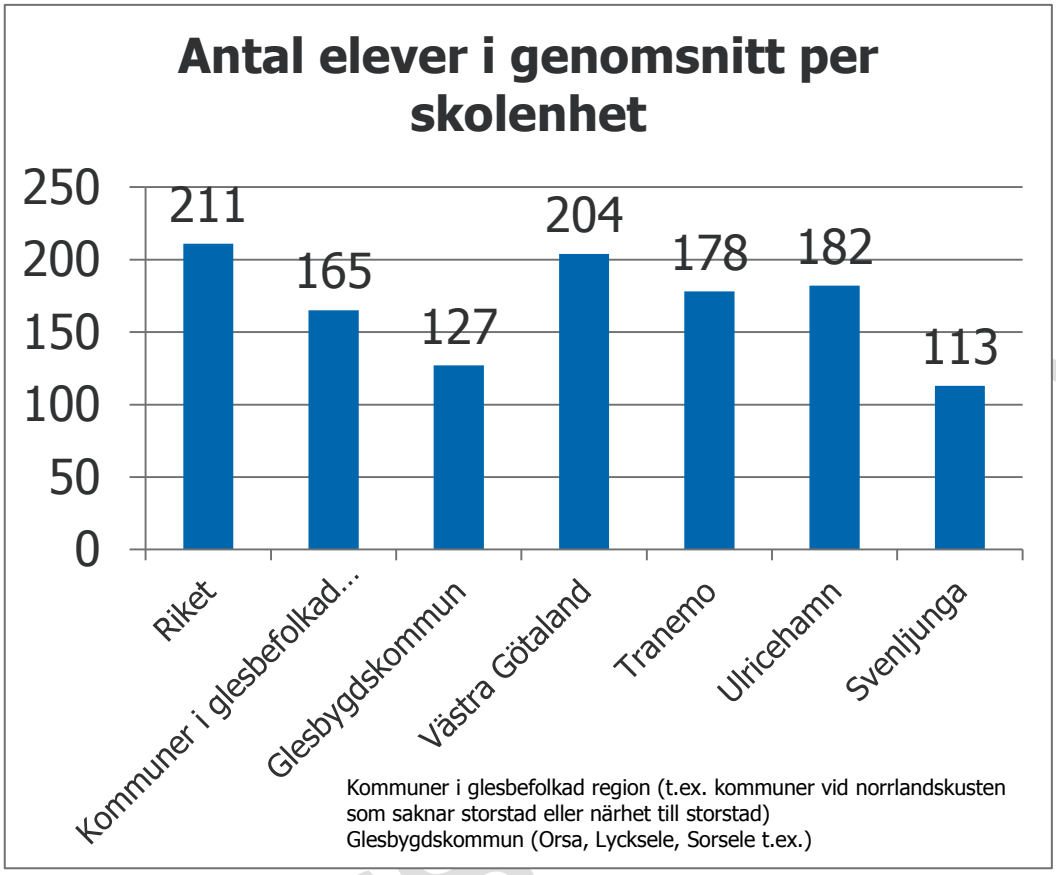

Figur 1 Jämförelse av antal elever i genomsnitt per skolenhet, Skolverket jämförelsetal, 2016)

Barn- och elevunderlag

Antalet barn som är inskrivna i förskolan uppgår i maj 2017 till 535 stycken och antalet barn som har en fritidsplats är 373 stycken. Läsåret 16/17 har kommunen haft ungefär 1240 elever i år F-9 i sin verksamhet. Under kommande läsår minskar elevantalet något enligt framskrivningarna och uppskattningsvis kommer elevantalet att vara 1205 läsåret 22/23 (med variationer mellan 1199 – 1229 under de olika läsåren). Tittar man på de olika orterna inom kommunen varierar elveunderlaget. I de norra delarna ökar elevantalet i Sexdrega (+ 20) medan det minskar i Hillared (-10). Totalt pendlar elevantalet mellan 190- 202 för de båda orterna sammanslaget. I Högvad ligger elevantalet mellan 118-125 elever där Holsljunga minskar och Överlida/Mjöbäck ökar något men läsåret 22/23 når de tre orterna sitt lägsta elevantal sammanslaget då alla de tre skolorna minskar sitt elevunderlag. Nedan följer en översiktlig bild av det totala antalet elever i kommunen vid en framskrivning

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	130	122	120	125	115	115	98
År 1	140	130	122	120	125	115	115
År 2	115	140	130	122	120	125	115
År 3	125	115	140	130	122	120	125
År 4	122	125	115	140	130	122	120
År 5	111	122	125	115	140	130	122
År 6	100	111	122	125	115	140	130
År 7	114	100	111	122	125	115	140
År 8	133	114	100	111	122	125	115
År 9	150	133	114	100	111	122	125
Totalt	1240	1212	1199	1210	1225	1229	1205

Figur 2 Framskrivning av elevantalet år F-9 i Svenljunga kommun 2017-2023

Nyanlända elever

För att tillhöra gruppen nyanlända elever i enlighet med skollagens definition ska barnet ha varit bosatt utomlands och numera vara bosatt i landet. Barnet ska ha påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då hon eller han fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet (Skolverket, 2016). Barn som är asylsökande har ingen skolplikt men har rätt att gå i skola från och med höstterminen det år de fyller sex år. Asylsökande barn har rätt till förskola på samma villkor som alla andra barn i Sverige. Rätten till skolgång gäller också till gymnasiet och även om den asylsökande fyllt 18 år har han eller hon rätt att avsluta sin utbildning.

Svenljunga har över tid tagit emot många fler nyanlända utöver det antal de åtagit sig enligt anvisning. Åtagandet är 25 personer per år. 2016 anvisades 10 personer till Svenljunga, men 112 personer kom. 2017 är avtalet 18 personer, men redan har 32 anlänt. De flesta som kommer har ordnat eget boende, något som även framkommer i Migrationsverkets statistik som visar att 15 % tackar ja till anvisning och 85 % ordnar det på egen hand. Detta gör det mycket svårt att förutsäga hur många som kan tänkas komma till kommunen

Bland de barn som är inskrivna i förskolan är det ungefär 25 % som har ett annat modersmål än svenska. Även i grundskolan är det 25 % av eleverna som har utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund menas att eleven är född utomlands eller att eleven är född i Sverige, men att båda föräldrarna är födda utomlands (Siris, 2017). Statistiken gäller för kommunen som helhet. På enskilda enheter kan det vara stor variation i andelen nyanlända barn och elever.

REMISSUTGÅVA

Enligt en nyskriven rapport från ESO (Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, Grönqvist & Niknami, 2017) har skillnaden i studieresultat från grundskolan mellan inrikes och utrikes födda ökat. Detta är problematiskt då grundskoleresultaten styr möjligheterna till fortsatta studier och därmed i förlängningen också chanserna på arbetsmarknaden, med andra ord riskerar ojämlika studieresultat att fortplanta sig till ojämlikhet i långsiktiga livsmöjligheter. Orsakerna till detta är, enligt rapporten, skolans resurser, skolsegregation, föräldrarnas socioekonomiska bakgrund, åldern vid invandring, tillgång till förskola och ursprungsland. En hög lärartäthet på skolorna gynnar utrikesfödda elevers studieresultat liksom en skola där elever med olika bakgrund möts.

Grundsärskolan och träningsskolan

Grundsärskolan är ett alternativ till grundskolan för elever som inte bedöms kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning. Utbildningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och består av nio årskurser. I Svenljunga kommun kan elever som är inskrivna i grundsärskolan i årskurserna ett till sex få sin undervisning som integrerade grundsärskoleelever i grundskolan på sin hemort. Övriga elever går på Mogaskolan. Träningsskolan är en särskild inriktning inom grundsärskolans område. Kursplanerna för träningsskolan omfattar fem större ämnesområden: estetisk verksamhet, kommunikation, motorik, vardagsaktiviteter och verklighetsuppfattning.

Grundsär- och träningsskolan har samma rektor som Mogaskolan år 7-9 och lokalerna ligger i en enskild byggnad på Mogaskolans område. Verksamheten är uppdelad i två enheter: grundsärskolan, som läser skolan vanliga ämnen och träningsskolan, som läser ämnesområden. Att grundsärskolan lyder under samma rektor främjar integrering och samverkan med grundskolan. Grundsärskolans elever erbjuds undervisning i skolans samtliga ämnen och i de praktiska ämnena som hemkunskap, slöjd, idrott och musik har de tillgång till Mogaskolans lokaler och behöriga personal. I dagsläget är det 10 elever inskrivna. Det totala antalet elever som är inskrivna i grundsärskolan är fler, men de finns ute i de ordinarie klasserna. Det är två behöriga pedagoger som arbetar med dessa elever och ett antal (6) obehöriga elevassistenter. Kommande läsår 17/18 kommer elevantalet att sjunka avsevärt. De elever som kan äter i matsalen, vilken inte är den ideala miljön, men det är viktigt att särskolans elever integreras med övriga elever.

Fritidshemmen

Läroplanen för fritidshemmet utgår från samma värdegrund, övergripande mål och riktlinjer som läroplanen för skolan i övrigt, Lgr11 (Skolverket, 2011). Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och att göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid, främja allsidiga kontakter och social gemenskap (Skolverket, 2017). Undervisningen i fritidshemmet kompletterar förskoleklassen och skolan genom att lärandet i högre grad ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ På varje ort i Svenljunga kommun där det finns en grundskola finns det även ett fritidshem. Oftast är fritidshemmet placerat i skolans lokaler och används av förskoleklassen under skoltid. I centralorten är det i dagsläget många barn som är inskrivna på fritidshemmet, vilket medför svårigheter med att få platserna att räcka till. Även här är det stora svårigheter med att hitta behörig personal. Förra läsåret 2015/2016 var det endast 30 % av personalen på fritidshemmet som hade en pedagogisk högskoleutbildning.

ARBETSGRUPPA

Kulturskolan

Sedan hösten 2015 är Kulturskolan i Svenljunga kommun avgiftsfri vilket har gjort att fler elever fått tillgång till verksamheten. Rörligheten på eleverna har ökat. Det är många som testar, men också fler än tidigare som slutare efter att har provat på en period. Det är ungefär 50 elever som står i kö för att få börja på Kulturskolan (våren-17). Ungefär 500 elever är inskrivna i kulturskolan, var av 400 i någon form av musikundervisning och ungefär 100 i drill, dans och teater, vilket enbart erbjuds på centralorten.

Undervisningen sker främst i grupp då de flesta elever upplever det som mer lustfyllt, men en del individuell undervisning förekommer också, speciellt av de elever som har kommit långt i sin musikaliska utveckling.

Merparten av undervisningen sker på skoltid, vilket är en orsak till det höga antalet deltagare i verksamheten. På högstadiet har eleverna ett rullande schema för sitt spelande för att samma lektioner inte ska drabbas då eleverna går ifrån för att spela. På ytterskolorna åker musiklärarna tillsammans ut, i en gemensam bil, för att ge eleverna undervisning. Åkandet fungerar, enligt pedagogerna själva, bra och musiklärarnas besök på skolorna är uppskattat. Lärarna ställer upp även för de mindre skolorna och spelar på avslutningar och liknande.

Kulturskolan har viss undervisning som erbjuds samtliga elever. Alla elever i år F-1 deltar i pedagogiskt drama en termin per läsår och i år 2 och 3 deltar de i dansundervisning 8 veckor per läsår. Kulturskolans lärare arbetar även som kompanjonlärare, vilket innebär att de alla klasser i år 4-6 får träna på att spela olika instrument 8 veckor per läsår. Fokus ligger helt och håller på att spela.

Kulturskolan kom 2016 på andra plats i Lärarförbundets ranking av 258 kulturskolor. Kriterierna de utgår från handlar om hur mycket resurser kommunen satsar på kulturskolan, vilka avgifter som tas ut och hur stor andel av kommunens invånare i ålder 6-19 år som deltar i den frivilliga verksamheten. Kulturskolan anordnar och deltar i många aktiviteter i form av konserter och föreställningar och arrangerar varje år en ”kulturvecka” där ungefär 300 elever deltar.

Den största utamningen Kulturskolan står inför är att få tag i behörig personal, men det är även en utmaning att få tillgång till lämpliga lokaler på de mindre skolorna. Ofta förvisas musikundervisningen till något förråd eller källarutrymme som egentligen inte lämpar sig för undervisning. Ett önskemål är även att kunna erbjuda alla elever som önskar en plats på Kulturskolan och att utbudet ska bli tillgängligt för alla barn i kommunen.

Lärcentrum

Lärcentrum har sina lokaler i det ”gamla kommunhuset” som renoverades 2011. Bygganden består av tre plan där det ryms 13 lektionsalar med plats för ca 180 studenter + ett antal grupprum och arbetsrum (12 st.). Om ökningen av elevantalet kommer att fortsätta behövs fler lokaler. Idag är det mycket pusslande för att få ihop ett schema som fungerar. Lokalerna byggdes för vuxna studerande, vilket gör att det saknas utrymmen för ungdomarna att samlas. Det behövs ”sällskapsrum” då många av de yngre studerande är på skolan det mesta av dagen.

Svenljunga kommun har ett samarbete med Tranemo kommun. De vuxenstuderande från Tranemo erbjuds plats i Svenljunga i utbyte mot att Svenljunga skickar en del elever till introduktionsprogrammet. Introduktionsprogrammen har under våren och hösten 2017 organiserats om för att bättre kunna möta olika individers behov samt för att främja

REMISSUTGÅVA

integration mellan elever på olika introduktionsprogram. Det innebär även att eleverna kan få betyg i fler av grundskolans ämnen och minskar därmed behovet av att skicka elever till introduktionsprogrammet språkintroduktion i Tranemo. Verksamheten är fördelad enligt följande: Komvux, vård- och omsorgsutbildning, yrkesvux och SFI. Vård- och omsorgsutbildningen är på tre terminer och det drivs helt på plats med utbildade pedagoger. Det finns även möjlighet att enbart läsa vissa delkurser.

Vuxenutbildning

Komvux är en förkortning som betyder kommunal vuxenutbildning. Komvux erbjuder studier för vuxenutbildning på grundläggande eller gymnasial nivå. På grundutbildningen kan man läsa ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska, matematik och samhällsorienterade ämnen. På gymnasial nivå erbjuds de flesta av skolans ämnen, antingen i form av lärarledda lektioner eller i form av distansstudier mot NTI (Nordens Teknikerinstitut). Det finns även möjlighet att läsa en hel vård-och omsorgsutbildningen eller enstaka kurser. Komvux erbjuder dessutom yrkesvux i samarbete med övriga Sjuhäradskommuner.

SFI erbjuds de som är nyanlända till Sverige och ger grundläggande utbildning i svenska på olika nivåer. Idag finns SFI grupperna i 7 olika nivåer (A/B, B,B/C, C ,D, inslussning och kvällskurs). Antalet SFI studerande utgör en stor andel av Lärcentrums elever (ungefär 110 elever).

Introduktionsprogram

På Lärcentrum i Svenljunga erbjuds fyra av fem introduktionsprogram. Undervisningen är starkt individualiserad och utgår från elevens behov och undervisningen kan därför se väldigt varierande ut. Strävan är att ha efter ett så brett utbud av ämnen som möjligt för att underlätta för eleven att nå godkända betyg på grundskolenivå och därmed kunna fortsätta på ett nationellt program. För närvarande är det ungefär 60 elever som studerar på något av de fyra introduktionsprogrammen. De utbildningar som finns på Lärcentrum är följande:

Preparandutbildning (för de som saknar ett fåtal betyg)
Språkintroduktion (för nyanlända med fokus på språk)
Yrkesintroduktion (praktikbaserat)
Individuellt alternativ (för de som står längs bort från gymnasiet, mycket individanpassat)

Gymnasieskolan

Svenljunga kommun driver ingen egen gymnasieskola men i kommunen finns Naturbruksgymnasiet Svenljunga, som drivs av Västra Götalandsregionen och erbjuder utbildningar inom skogsbruk, häst, jakt och viltvård samt naturguidning. Eleverna i kommunen omfattas, precis som alla andra, av frisök, d.v.s. att de har rätt att välja den gymnasieskola de vill, men kommunen har ett samverkansavtal med Boråsregionen, vilket gör att de flesta av kommunens elever går där eller i Tranemo och Mark. För de elever som saknar gymnasiebehörighet finns det möjlighet att läsa introduktionsprogram på Lärcentrum i Svenljunga.

Lokaler

Svenljunga kommun har en hög kostnad för lokaler och inventarier per elev i jämförelse med andra kommuner. I riket ligger kostnaden på 18 000 kr/elev, i Svenljunga 21 900 kr. Detta beror i hög utsträckning på att kommunen har många skolor med få elever, vilket

REMISSUTGÅVA

gör att kostnaden stiger. Många av kommunens lokaler för förskolor och skolor är i stort behov av renovering och uppfräschning. Vissa insatser har redan gjorts i form av dränering och takbyten med mera, men stora behov kvarstår då många av byggnaderna byggdes på 1950-talet och möter inte de krav som idag ställs på lokaler för pedagogisk verksamhet. Ytterligare en aspekt är bristen på likvärdighet på de olika skolorna. Tillgång till verksamhetsanpassade lokaler för estetiska ämnen som slöjd, bild, musik och hem- och konsumentkunskap saknas helt på flera skolor. Tillgången till funktionella idrottshallar ser också olika ut i kommunen. Nedan visas en jämförelse av lokalkostnader för olika kommuner för att skapa en bild av hur Svenljunga ligger till i förhållande till andra kommuner.

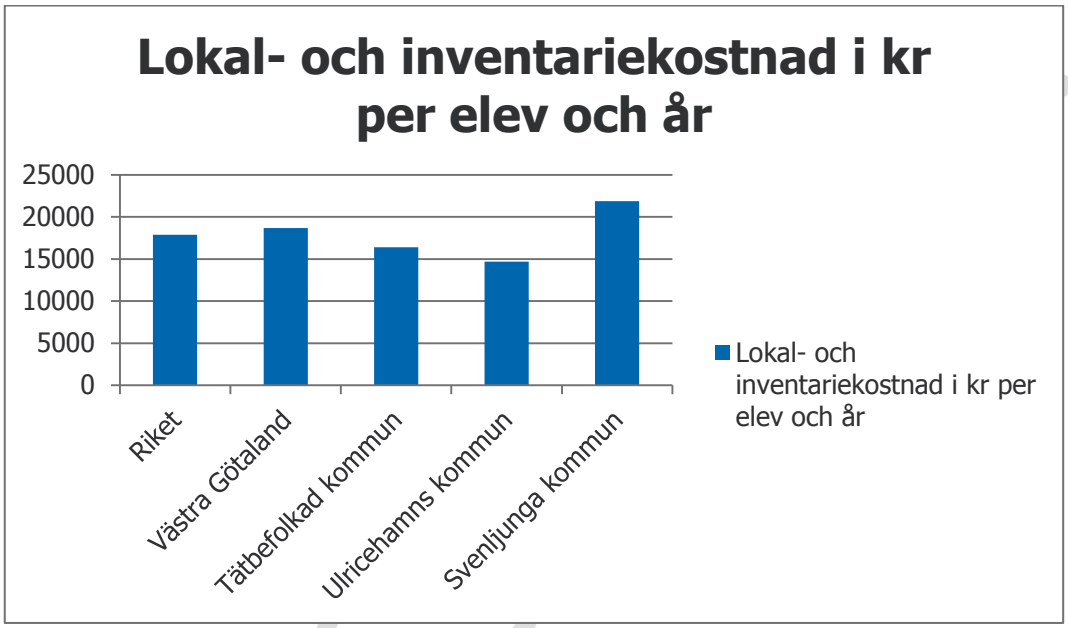

Figur 2 Lokal- och inventariekostnad per elev och år (2015), Siris, Skolverket. I kostnaden ingår lokaler, inventarier, underhåll, städning och vaktmästeri.

Skolgårdar/utemiljöer

Förskole- och skolgårdarna i Svenljunga kommun är över lag i behov av upprustning. Ytmässigt är de flesta väl tilltagna, men i många fall saknas det stimulerande lekmiljöer, lekredskap och rumslig variation. Flera av förskolorna saknar solskydd för de yngre barnen, vilket gör att utevistelesen begränsas. I Hillared och Mjöbäck har förskolan och skolan en skolskog knuten till sin verksamhet. Beslut har fattats om att rusta upp och utöka skolgården på Landboskolan eftersom skolan har kommunens minsta skolgård som också delas med en lokalintegrerad förskoleavdelning.

Skolskjutsar

Då kommunen är stor till ytan och har förhållandevis få invånare är skolskjutsarna en stor utgift i budgeten. Dels handlar det om att elever ska köras till och från skolan och dels om skjutsar till slöjd, idrott och vissa övriga arrangemang. Utslaget på en kostnad per elev uppgår skolskjutsarna i kommunen till närmare 8000 kr/elev (Kolada, 2016). Barn och utbildningsnämnden har tagit fram ett styrdokument rörande skolskjutsarna (se bilaga 1) som i hög utsträckning följer SLK:s riktlinjer. Huvuddragen i styrdokumentet handlar om att skolskjutsen för barn/elever i förskoleklassen, grundskolan och särskolan ska samordnas så långt det är möjligt och att de olika enheterna i den mån det går ska anpassa ramtider och tidtabeller för att uppnå en väl fungerande, kostandseffektiv

skolskjutsorganisation med korta väntetider för eleverna. Vissa elever får ibland vara på fritidshemmen i väntan på bussen.

Det står även att vårdnadshavaren ansvarar för att eleven kommer tryggt och säkert till och från hållplatsen. I Barn och utbildningsnämndens beslut står det inte något om resvägens längd och utifrån SKLs riktlinjer är det upp till varje enskild kommun att avgöra vad som är rimligt. Då det är möjligt ska eleverna tilldelas ett busskort för kollektivtrafiken. Kommunen är inte skyldig att anordna transporter för gymnasieleverna utan endast ansvara för deras resekostnader.

Alla elever i kommunen har en placeringsskola grundat i var de bor geografiskt. Till denna skola har de rätt till skolskjuts. Skulle de välja en annan skola försvinner den rättigheten. Detta ställer ibland till problem då eleven börjar på mellanstadiet och inte längre vill vara på fritids.

En ny regel som kommer att ställa ytterligare krav på skolskjutsarna är den att barnen har rätt till skolskjuts om föräldrarna är skilda och har delad vårdnad. Detta kan leda till långa resor och har redan börjat märkas i planeringen. En annan faktor är utrymmet på våra skolor i centralorten. Idag bussas fem barn från centralorten till Sexdrega för att det inte finns plats på skolan eller i något fall även på fritids.

Då skolskjutsarna planeras utgår man idag från en kommunkarta med de olika vägarna utmarkerade. Varje barn får ett eget nummer på en lapp. På så sätt får man en överblick över hur skolskjutsnätet kommer att se ut. Kommunen har tagit fram vilka avstånd som gäller för att vara berättigad till skolskjuts. Det finns även några speciella vägar eller passager som är undantaget detta eftersom de anses vara trafikfarliga.

Då Svenljunga kommun är förhållandevis stor till ytan är skolskjutsarna en stor kostnad. Nedan följer ett diagram för att visa kommunens kostnader i jämförelse med andra kommuner.

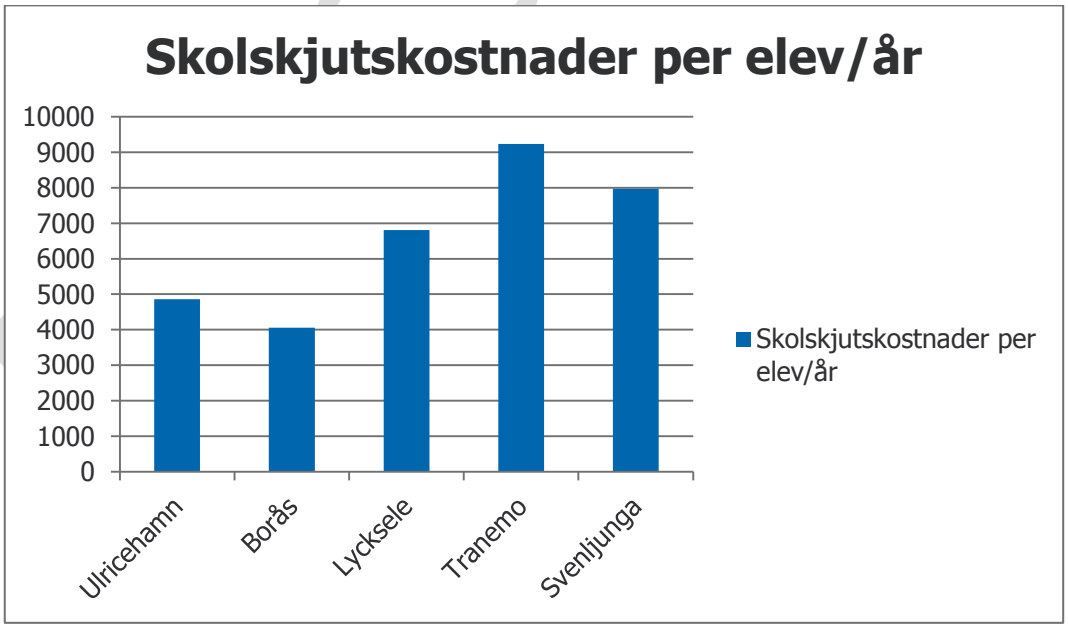

Figur 3 Skolskjutskostnader per elev/år (2015), Kolada

En central elevhälsa

Elevhälsan i Svenljunga kommun består i dag av:

- Tre skolkuratorer
- Tre skolsköterskor(var av en arbetar 50 % för närvarande)
- Sex specialpedagoger
- Ett mottagningsteam för nyanlända (där ovanstående professioner ingår samt en samordnare och en SvA- lärare som kartlägger nyanlända elever)
- Tjänster från skolläkare och psykolog köps in

För närvarande är det ovan nämnda professioner som ingår i elevhälsan och vars uppdrag är att serva alla kommunens skolor samt Lärcenter. Tidigare ingick även två elevcoacher i teamet, som då betalades av Folkhälsorådet, men deras tjänster togs bort av besparingsskäl under 2017. Elevhälsan upplever att det är svårt att hinna med alla uppgifter som ryms inom deras uppdrag. Likvärdigheten i kommunen saknas. Skolorna i ytterområdena besöks regelbundet, men inte alltid på några bestämda dagar och tider. En betydande del av personalens arbetstid går till resor mellan skolor. EHT- möten äger rum varje vecka på Mogaskolan 7-9, varannan vecka på de flesta övriga skolor, men någon/några skolor har det endast en gång per månad.

Lokalerna i de mindre skolorna är dåligt anpassade för skolsköterskornas verksamhet. De behöver bland annat ha tillgång till ett rum som är minst tre – fem meter långt för att kunna genomföra synundersökningar. Ofta är det även otillfredsställande belysning. Dessa lokaler finns inte på de mindre skolorna. Lokalerna används även till annan verksamhet och ibland krockar det med skolsköterskans tider. Kuratorerna är mer flexibla eftersom deras behov ser lite annorlunda ut och kan använda sig av de tomma utrymmen som finns.

Då eleverna ska vaccineras bussas de in till centralorten. Hälsosamtal genomförs med alla elever i år 2, 5 och 8,men ibland har själva samtalet fått vänta till förmån för den fysiska undersökningen (hörsel, syn m.m.)Det är även svårt att hinna med de uppföljningar som behöver göras.

Svenljunga kommun har en förhållandevis hög kostnad för elevhälsan och under läsåret 16/17 har insatser gjort för att effektivisera verksamheten. Ett stort antal elever i kommun har behov av stöd från elevhälsan då de lever i socioekonomiskt utsatta familjer. Nedan följer en kostnadsjämförelse med andra kommuner.

REMISSUTGÅVA

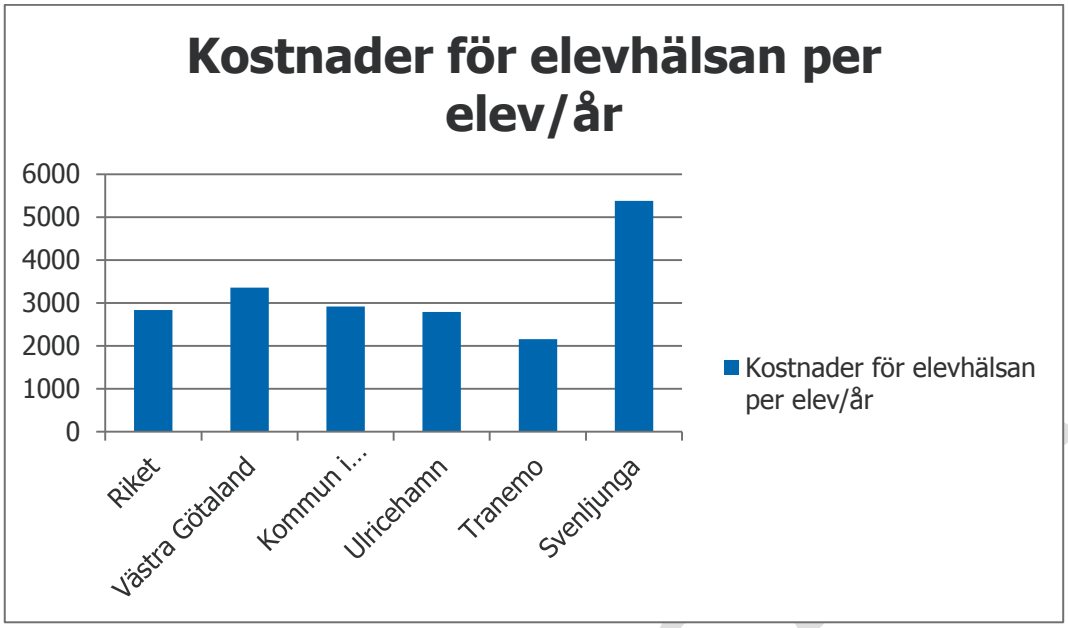

Figur 4 Kostnader för elevhälsan per elev och år (2015), Skolverket, Siris. I kostanden ingår även skolläkare, kuratorer, psykologer och köpta tjänster från t.ex. landsting. Kostnader för lokaler, elevassistenter, skolvärdar och liknande ingår ej.

Skolbibliotek

Svenljunga kommun har en biblioteksplan (för ytterligare information se kommunens hemsida) som gäller för all kommunal biblioteksverksamhet där skolbiblioteken och verksamhet riktat mot förskola, grundskola och vuxenutbildning ingår. Planen utgår bland annat från FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter, barnkonventionen, biblioteklagen och skollagen. Skolbiblioteksverksamheten är en pedagogisk resurs i samarbete med pedagogerna och med tillgång till relevant media. Syftet med skolverksamheten är att verka för att eleverna ska öka sin måluppfyllelse.

I kommunen finns ett större skolbibliotek, Mediateket, på Mogaskolan år 7-9, som är bemannat med två bibliotekarier, totalt 1,75 tjänst. På de mindre skolorna finns skolbibliotek av skiftande storlek som mestadels sköts av pedagogerna. I Hillared, Överlida och Östra Frölunda finns även folkbibliotekets filial i skolans lokaler, vilka håller öppet en kväll i veckan. Mediateket och Skolbiblioteksscentralen servar kommunens samtliga skolor med media. Skolbibliotekarien är ansvarig för alla skolor och har biblioteksrelaterad undervisning på varje enhet. Vi klarar idag inte fullt ut de krav som ställs på skolbiliotek på en del av våra skolenheter.

I kommunen finns en ”Barnkulturgrupp” där representanter från förskola, skola, särskola, kulturskola, BUF och biblioteket sitter med. Uppdraget är att ge varje barn i kommunen tillgång till kulturella uppdrag av skilda slag. Verksamheten ska omfatta olika kulturformer som: musik, teater, konst, film och litteratur (se Barnkulturplanen för ytterligare information). Största utmaningen är kostnaden för transporter och det faktum att Svenljunga är en glesbygdskommun. Vissa aktörer kan inte anpassa sina föreställningar till de lokaler som finns ute på orterna. Ett problem är även att bussbolagen inte vill köra de allra minsta barnen då de är för små för att använda de vanliga säkerhetsbältena i bussarna. Barnkulturgruppen ansvarar även för ansökningarna till ”Skapande skola”.

Tillgången till biblioteken är idag inte likvärdig i hela kommunen. Barnen, eleverna och pedagogerna på ytterskolorna har inte tillgång till samma utbud som centralorten, vilket främst beror på busskostnaderna det innebär om eleverna ska köras till huvudbiblioteket.

REMISSUTGÅVA

Högst på bibliotekariernas önskelista står en ”bokbil” för att kunna nå ut med böcker och annan media till de som inte har möjlighet att ta sig till biblioteket. Grupper som förskolor, skolor, äldreboenden och flyktingförläggningar.

Den kommunala vuxenutbildningen i Svenljunga, Lärcentrum, saknar ett eget bibliotek.

IKT

Under 2017 (Skolverket, 2017b) har läroplanen för förskolan och skolan reviderats vad det gäller digitalisering och under rubriken ”Skolans uppdrag” framgår tydligt att alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. Utbildningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens samt utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik. Detta innebär att den digitala kompetensen hos elever och personal i kommunen behöver stärkas. För att möjliggöra detta pågår ett införande av molntjänster och digitala verktyg i verksamheterna. Under läsåret 16/17 har ett en-till-en- projekt sjösatts, vilket innebär att alla elever i år 1, 4 och 7 har utrustats med I-pads (år 1 och 4) eller Chromebooks (år 7). Under de kommande två läsåren kommer övriga elever att få en egen enhet och läsåret 18/19 kommer samtliga kommunens elever att ha en I-pad eller en Chromebook. I kommunen finns en heltidsanställd IKT-strateg som arbetar riktat mot förskola och skola. På förskolorna och skolorna finns det utsedda nyckelpersoner som har ett extra ansvar vad det gäller IKT-utvecklingen på enheterna och har regelbundna möten med IKT-strategen.

Att arbeta med IKT kräver att förskolorna och skolorna har tillräcklig kapacitet på bredbanden och att det finns tillräckligt med accesspunkter i lokalerna. I dagsläget ser det lite olika ut i kommunen. På förskolorna och skolorna i Mjöbäck och Mårdaklev fungerar det, i dagsläget, inte fullt ut. Det kommer att krävas ytterligare investeringar i IT-infrastruktur.

Simundervisning

I kunskapskraven i kursplanen för ämnet idrott står det att eleven i år 6 (och år 9) för att få minst betyget E ska kunna:

- simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge
- kunna hantera nödsituationer vid vatten med hjälpredskap under olika årstider

Skolan och läraren ansvarar för att undervisa i simning, badvett och säkerhet. Undervisningen kan ske inomhus i simhallar, men också utomhus vid badplatser eller i naturmiljö. Alla elever ska enligt skolförordningen genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Simundervisningen leds av personalen på Moga Fritid för eleverna i de yngre åldrarna och av idrottslärarna för eleverna i år 7-9. Tidigare i Svenljunga kommunen fick eleverna i år 1 och 2 simundervisning en gång i veckan under hela läsåret i ettan och tvåan. Dock kom det sparkrav som gjorde att bussresorna drogs in. Idag får eleverna simundervisning under en termin i år 1 och en termin i år 2. Detta har gjort att simkunnigheten bland eleverna har minskat. Det är betydligt fler elever idag som inte lär sig simma än vad det har varit tidigare. Delvis kan det bero på de nyanlända eleverna som många gånger inte är simkunniga, men det är inte hela sanningen. Simkunnigheten minskar i alla grupper (se bilaga 4). Tidigare kunde elever som inte lärt sig simma fortsätta följa med och träna i 3:an och 4:an, men för närvarande är de för många till antalet för att det ska vara praktiskt och ekonomiskt genomförbart.

REMISSUTGÅVA

Mat och kök i förskola och skola

I Svenljunga kommun har några av småskolorna eget tillagningskök (Holsljunga, Överlida, Mårdaklev, Hillared). De lagar även mat till förskolorna och i vissa fall till andra skolor. Torsgårdens förskola har också ett eget tillagningskök. Eleverna är mycket nöjda med maten och det småskaliga gör att det går att minimera svinnet. I Mårdaklev har skolan profilerat sig med att ha ”klimatsmart mat”, vilket innebär att man låter miljötänktet genomsyra hela verksamheten och att köket är KRAV-godkänt. Maten tillagas med samma budget som övriga skolor. Kocken har ett nära samarbete med den pedagogiska personalen och eleverna. De pratar och diskuterar mycket om maten. Kostchefens önskan är att fler av småskolornas kök ska våga prova att laga klimatsmart.

Kommunen största enhet är köket på Mogaskolan där det dagligen tillagas 1400 portioner. Mogaskolans kök lagar även maten till centralortens samtliga förskolor och till Landboskolan och eleverna/barnen i Sexdrega. Totalt servar de 32 enheter. I mottagningsköket i Sexdrega kokas potatis, ris och pasta. En specialbil för livsmedelstransporter sköter leveranserna. Till Sexdrega får bilen köra två gånger på grund av att skola och förskola har olika mattider och att maten inte får varmhållas mer än en timma. Den nya förskolan som ska byggas i centralorten kommer att ha ett eget tillagningskök. En portion skolmat kostar i Svenljunga kommun 10.19 kr, riksnittet ligger på 10.47 kr (2015).

På Mogaskolan finns det vissa logistiska problem med insläppen till matsalen. Det uppgjorda schemat fungerar inte fullt ut då det är många elever som ska äta på en kort tid. Matsalen upplevs även som stökig och bullrig och på grund av det har några mellanväggar satts upp. Det stora köket och dess organisation gör även att det är svårt att få det där lilla extra, som t.ex. utflyktsmat då klasserna åker iväg på olika aktiviteter.

Det finns ett politiskt beslut i kommunen att 25 % av maten som serveras ska vara ekologisk och detta mål når man med god marginal. Alla mejeriprodukter som används är ekologiska samt många andra produkter. Allt kött, förutom kalkonen, är svenskt och färskt. Även fisken finns möjlighet att köpa färsk. Det finns ett antal elever som äter vegetariskt, men andelen är inte speciellt stor. Kostenheten har i mycket hög utsträckning kockutbildad personal. Matråd hålls regelbundet på varje skola.

Upphandlingen till skolköken sker tillsammans med Borås. Svenljunga kommun har i jämförelse med andra kommuner en relativt låg kostnad vad det gäller skolmåltider. Anledningen till detta är lite oklar. Det kan bero på att kommunen helt enkelt inte satsar så mycket på skolmaten eller att organisationen har en förhållandevis låg bemanning, men det har varit svårt att få fram en konkret förklaring. Nedan följer en jämförelse av olika kommuners kostnader.

REMISSUTGÅVA

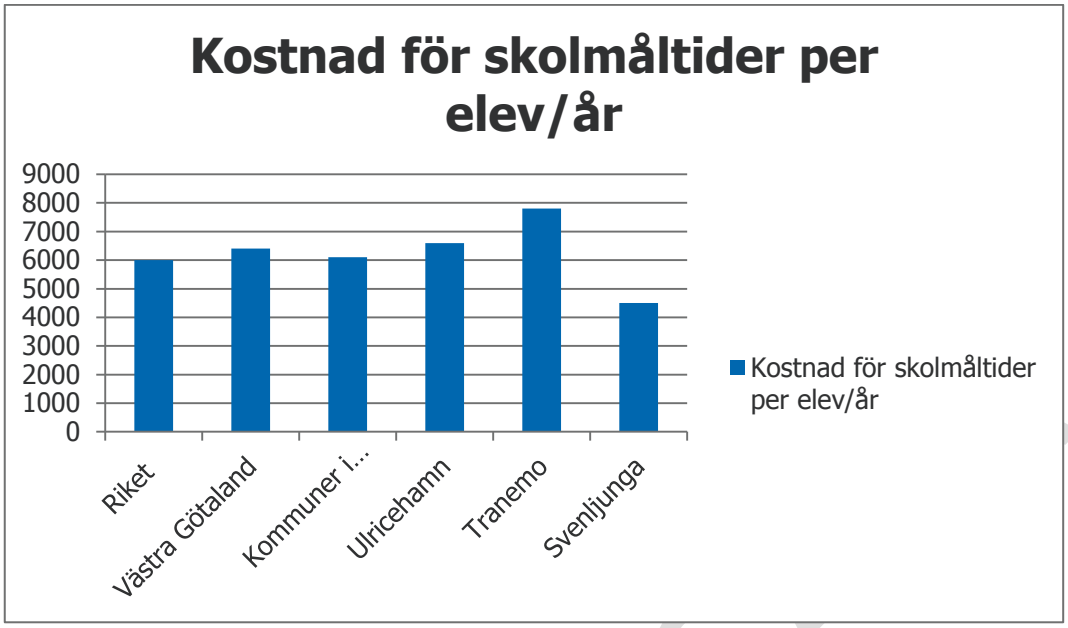

Figur 5 Kostnader för skolmåltider per elev/år (2015), Skolverket Siris. I kostnaden ingår personal, livsmedel, transporter och administrativa kostnader. Lokalkostnader ingår ej.

Lokalvård och vaktmästeri

Lokalvården

Hur lokalvården är organiserad idag varierar från enhet till enhet. I vissa områden är lokalvårdens tjänster kombinationstjänster lokalvård/kost/vikarie i pedagogisk verksamhet, allt utifrån de behov som finns. Varje rektor eller förskolechef ansvarar för sin lokalvård och anställer personal. Detta resulterar i att kunskapen om att leda arbetet om deras profession och kompetensutveckling inte alltid ligger hos den som har mest kunskap inom området. Genom att förflytta ansvaret från utbildningsförvaltningen och istället samordna det med kommunens övriga lokalvård skulle vinster kunna göras. Arbetet skulle kunna effektiseras med hjälp av städledare som kan upphandling, städmetoder och så vidare. Behovet av städning kan variera, beroende på inflyttning eller utflyttning av elever, behov av nya tillfälliga lokaler eller uppsägning av lokaler. Detta leder till att behovet av lokalvårdstimmar förändras vilket i sin tur innebär behov av utökad budget i perioder, men även att det vid något enstaka tillfälle kan sparas in på lokalvård.

Vaktmästeri

Kommunens två vaktmästare (en anställd 80 % och en anställd 100 %) benämner sig själva som ”verksamhetsvaktmästare” som servar alla kommunens skolor och förskolor. De servar med att skruva upp/ner, bära möbler, montera, beställa vissa varor. De har sina lokaler på Mogaskolan år 7-9 och delar bil med skolans övriga professioner. Vaktmästarna arbetar utifrån de uppdrag de får in från enheterna. Mest tid läggs det i centralorten då de flesta elever och pedagoger finns där. På morgonen finns det alltid någon på plats på Mogaskolan för att hjälpa eleverna med bortglömda nycklar och liknande.

Resultat och måluppfyllelse

Måluppfyllelsen för eleverna i år 9 på Mogaskolan har de senaste åren sjunkit. Från att ha rankats till en 56 plats (av 290) i Lärarförbundets lista år 2012 slutade Svenljunga 2016

REMISSUTGÅ

på plats 258. Lägst hamnar Svenljunga när det gäller andelen elever med godkända betyg, tillgång till resurser i undervisningen och utbildade lärare. Tabellen nedan visar andelen elever i år 9 som nått kunskapskraven i samtliga ämnen (17st) respektive de som har behörighet till ett yrkesprogram (nått kunskapskraven i minst 8 ämnen). Av pojkarna i Svenljunga är det 59,7 % som når kunskapskraven i samtliga ämnen om man räknar bort elever med okänd bakgrund (de som saknar svenskt personnummer). Det är nästan 16 % lägre än riket. Räknas pojkarna med okänd bakgrund in i statistiken sjunker siffran till 45,4 %. När det gäller flickorna ligger kommunen ungefär 6 % lägre än riket.

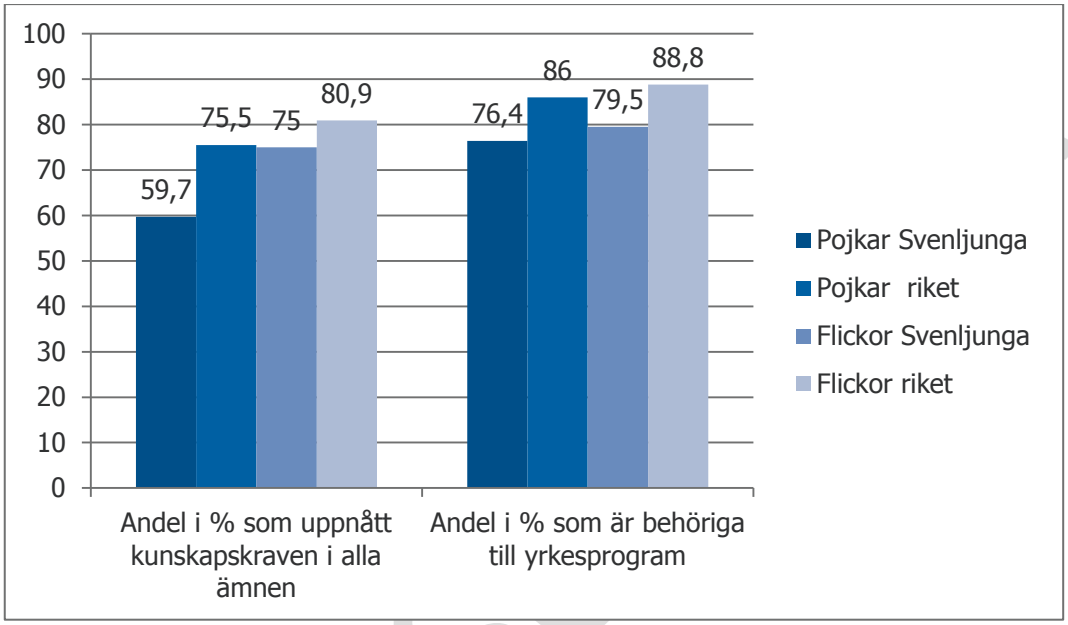

Figur 6 Antal elever som nått kunskapskraven i år 9 läsåret 2015/2016 (Siris, 2017)

Det finns en tydlig koppling mellan föräldrarnas utbildningsnivå och elevernas resultat i skolan. Bland de elever vars föräldrar har förgymnasial eller gymnasial utbildning nådde 58,4 % kunskapskraven i alla ämnen, 75 % fick behörighet till ett yrkesprogram år 2016. När det gäller elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning nådde 88 % godkänt i alla ämnen och samtliga var behöriga till en yrkesutbildning (Siris, 2016). Här har skolan ett viktig, kompensatoriskt uppdrag att ge eleverna samma möjlighet att nå kunskapskraven, vilket kräver en samordning av resurser både vad det gäller pedagoger och elevhälsa.

Av eleverna som slutade år 9 juni 2017 hade 78 % (86 % av flickorna och 71 % av pojkarna)behörighet till yrkesprogrammen på gymnasieskolan. 58 % av eleverna nådde kunskapskraven i samtliga ämnen (71 % av flickorna, 48 % av pojkarna).

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i år 9 på Mogaskolan läsåret 2016/2017 är 193 poäng (pojkar 168 och flickor 225 poäng). Detta är en sänkning jämfört med föregående läsår (2015/2016) då det genomsnittliga meritvärdet var 201 poäng (pojkar 184 och flickor 228 poäng). Framför allt är det pojkarnas resultat som sjunker.

Behörighet och rekrytering

På skolorna i kommunen varierar pedagogernas behörighet i hög grad. De små skolorna har i högre grad en lägre behörighet framför allt då de gäller de estetiska ämnena. Då det ofta sker förändringar inom personalgrupper är det svårt att få fram några exakta siffror, men i den bifogade bilagan är uppgifterna för läsåret 15/16 hämtade från Siris

(Skolverket, se bilaga 2). De ämnen som är svårast att hitta behörig personal till är bild, moderna språk (tyska och spanska), teknik och svenska som andraspråk. Av antalet heltidsanställda pedagoger läsåret 15/16 hade 72 % lärarlegitimation och behörighet att undervisa i ämnet. Vissa skolor löser problemet med obehöriga lärare genom att låta pedagogerna åka mellan olika enheter.

Barn- och utbildningsnämnden har tagit fram en rekryteringsstrategi för att ha en plan för hur man ska rekrytera, utveckla och behålla personal. Ett mål är att erbjuda en god arbetsmiljö, bra löner, kompetenta chefer och goda möjligheter till utveckling. För att uppnå detta krävs det bland annat kollegialt lärande och ett tillåtande klimat där pedagoger och ledning vågar testa nya metoder. Kommunen tillämpar individuell lönesättning, har nätverksträffar för att skapa tillfällen för det kollegiala lärandet, har fjorton tillsvidareanställda förstelärare och arton utvecklingspedagoger på förskolorna.

En nationell svårighet som även speglar situationen i Svenljunga är att få tag i utbildade förskollärare. Nationellt är det 45 % av alla årsarbetare inom förskolan som har rätt behörighet. I Svenljunga kommun är det 38 % (2016). Ytterligare en svårighet är att hitta behörig personal till fritidshemmen. År 2016 var det 33 % av årsarbetarna som hade högskoleexamen (Skolverket, 2017, jämförelsetal).

Lagar, författningar och riktlinjer

Förskolan och skolan har i den statliga styrningen två huvudmål; kunskapsmål och sociala mål. Den kommunala uppgiften är att ge förutsättningar för att de nationella styrdokumenten kan följas. Den statliga styrningen hämtar sin grund i följande dokument.

Förenta Nationerna-mänskliga rättigheter, Barnkonvention

I FN:s förklaring om mänskliga rättigheter finns bland annat rätten till utbildning, som en del av de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. I artikel 26 står det bland annat att alla och en var har rätt till undervisning samt att undervisningen skall syfta till personlighetens fulla utveckling och till att stärka respekten för människans grundläggande fri- och rättigheter. Undervisningen skall främja förståelse, tolerans och vänskap mellan nationer, rasgrupper och religiösa grupper.

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Den innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn och är ett rättsligt bindande internationellt avtal för de länder som anslutit sig. De har alla åtagit sig att göra sitt yttersta för att barns rättigheter ska respekteras.

Kommunallagen

Kommuner som juridisk person är huvudman inom skolväsendet och kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ enligt kommunallagen. Det innebär att fullmäktige har det yttersta ansvaret för att den kommunala förskolan, skolan och vuxenutbildningen har den kvalitet och de resurser som krävs för att uppfylla nationella mål och genomföra utbildningen enligt de krav som ställs i skollagstiftningen.

Riksdag och regering fastställer nationella mål, krav och riktlinjer i skollagen, läroplanerna och i andra författningar. Huvudmannen har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser som finns i skollag, läroplaner och andra föreskrifter.

REMISSUTGÅVA

Huvudmannens ansvar innebär bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella målen och kvalitetskraven kan uppfyllas. Grundläggande i huvudmannens ansvarstagande är att utbildningen motsvarar skollagens krav på kvalitet, är likvärdig och att utbildningen förankras i vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

En av visionerna för Svenljunga kommun är att erbjuda goda utbildningsmöjligheter. Denna vision har sammanfattats i fullmäktigemålet: *Barn och ungdomar ska ha förutsättningar för fortsatta studier och god sysselsättning/arbete*. Barn- och utbildningsnämnden i Svenljunga kommun har i sin verksamhetsplan 2017- 2019 prioriterat tre områden; en höjd måluppfyllelse, ökad likvärdighet och samverkan, förbättrad integration och utbildning av nyanlända.

Skollagen

Skollagen(2010:800) innehåller grundläggande bestämmelser om skola och förskola. Där regleras rättigheter och skyldigheter för barn, elever och deras vårdnadshavare. I paragraf fyra förklaras syftet med utbildningen i skolväsendet enligt följande:

> Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.
>
> I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.
>
> Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

Förskolan liksom skolan styrs av skollagen och sedan 2011 är förskolan en egen skolform och ryms inom skolväsendet. Kommunerna är skyldiga att tillhandahålla förskola för barn i åldrarna 1 till 5 år. Skyldigheten omfattar även barn vars föräldrar är arbetslösa eller som är föräldralediga för ett syskon. Dessa barn ska erbjudas plats i förskola minst tre timmar per dag eller 15 timmar per vecka. Kommunerna ska även erbjuda förskola till alla barn under minst 525 avgiftsfria timmar från och med höstterminen det år barnet fyller 3 år (allmän förskola).

Skolverket

Skolverkets uppgift är att främja att alla barn och elever får tillgång till en utbildning och verksamhet som är likvärdig och av god kvalitet i en trygg miljö. De ska bidra till att ge goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever. Skolverket tar fram kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd och nationella prov. De ansvarar också för den officiella statistiken på skolområdet och gör nationella uppföljningar och utvärderingar.

I Skolverkets lägesbedömning för 2017 (Skolverket, 2017a)lyfter de ett antal områden som är viktiga för samtliga kommuner att vara medvetna om. De konstaterar att lärarbristen kommer att fortsätta att vara en betydande utmaning, allt från förskola till vuxenutbildningen. De menar även att det är viktigt att ta ett krafttag runt de nyanländas lärande bland annat genom att stärka studiehandledning på modersmålet, skapa en

REMISSUTGÅVA

fungerande organisation runt språkintroduktionen och vara noga med att nyanländas utbildning måste ingå i det systematiska kvalitetsarbetet. Den digitala kompetensen hos lärare och elever behöver förstärkas. Skolan behöver också bli bättre på att ge stödinstaser till de elever som behöver det.

Behoven av förändring

Svenljunga kommun står inför stora utmaningar vad det gäller förskola och skola. Dels vad det gäller att erbjuda moderna och verksamhetsanpassade lokaler och dels vad det gäller att rekrytera och behålla behörig personal. För att lyckas med detta krävs en långsiktig och genomtänkt plan som grundar sig i faktiska omständigheter, men även i forskning och beprövad erfarenhet. Ännu en stor utmaning är att kommunen har många skolor i förhållande till invånarantalet och de flesta av dessa skolor har ett elevantal som understiger 70 elever. Detta gör att kostnaden per elev, både vad det gäller lokaler och undervisning, blir hög på de mindre skolorna. Detta leder till en orättvis fördelning av resurser som i första hand drabbar eleverna på de större skolorna.

För att förtydliga hur situationen ser ut i kommun redovisas elevantal per skola och elever per lärare i tabellerna nedan.

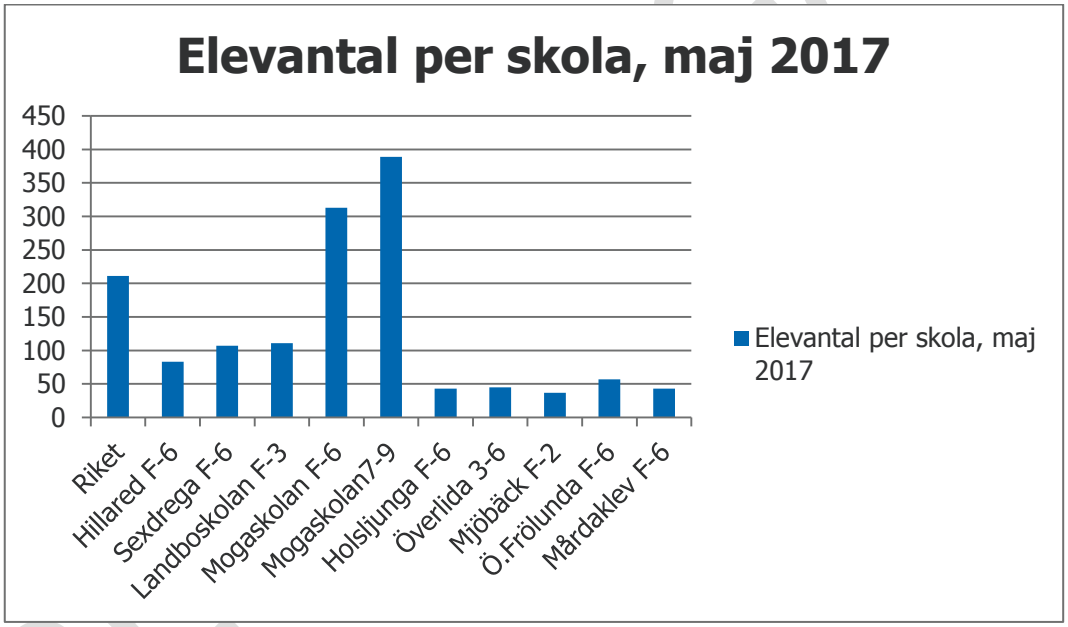

Figur 7 Antal elever per skola, maj 2017 (Skolverket, jämförelsetal)

RE SÅVA

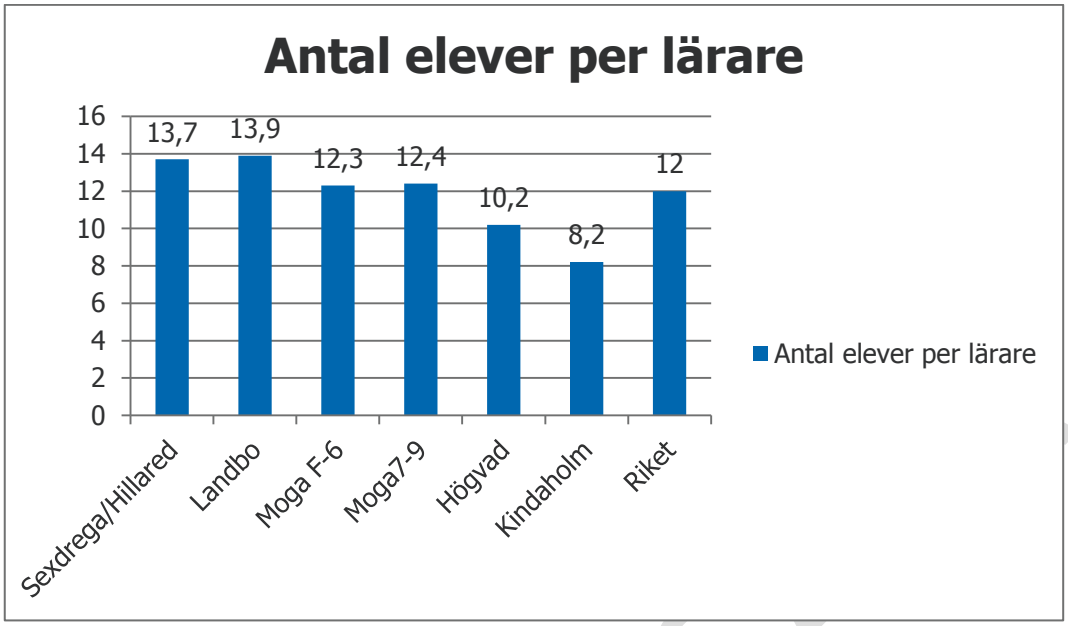

Figur 8 Antal elever per lärare läsåret 16/17 (Skolverket, jämförelsetal)

Förskolans utmaningar handlar även de om lokalkostnader, svårigheter med att rekrytera behörig personal och möjligheter till samarbete och kollegialt lärande. Idag har kommunen ett antal förskolor som endast består av en avdelning. Detta leder till mycket ensamarbete vid öppning och stängning, vilket är något man kan samordna vid de större förskolorna som har fler avdelningar. Det gör även att man i vissa fall tvingas anställa personal, utöver nyckeltalen, för att täcka upp hela dagen på förskolan.

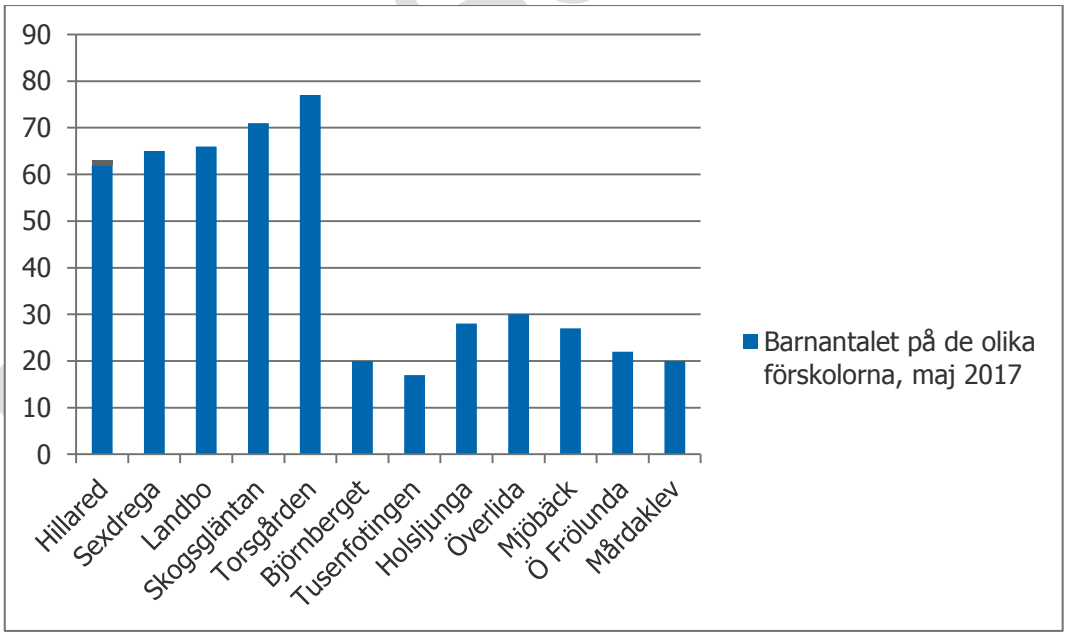

Figur 9 Antal barn på respektive förskola, maj 2017

Nedan följer en sammanfattning av forskningsresultat rörande de aktuella skolfrågorna

Framgångsfaktorer i skolan

Forskning har visat att förutsättningarna för att få en framgångsrik skola där eleverna når målen och mår bra bottnar i ett gott ledarskap i alla led. Politikerna tar ansvar för resultaten och det finns ett förtroende och tydlig rollfördelning mellan politiker och tjänstemän. På förvaltningsnivå präglas ledarskapet av en aktiv förvaltningschef som arbetar för att skapa förutsättningar för rektorerna att leda verksamheten. Rektorerna tar och vill ha ett pedagogiskt ledarskap som fokuserar på läroplansuppdraget

Andra faktorer som har visat sig vara viktiga är att skolledningen aktivt arbetar med att få rätt kompetens på rätt plats och att de duktiga pedagogerna lyfts fram. Betydelsefullt är även att det finns höga förväntningar och ambitioner på alla nivåer inom lärarandesektorn oavsett de förutsättningar som finns. Att följa upp och återkoppla är även det viktiga faktorer för en framgångsrik skola samt att de elever som har behov av särskilt stöd tidigt fångas upp (SKL, 2009, Skolverket, 2013).

John Hattie (2009), en nyazeeländsk professor i pedagogik, har präglat mycket av diskussionerna om framgångsfaktorer för skolan under de senaste åren och han menar att lärandet måste bli synligt för eleverna. Det innebär att skolan måste ha tydliga mål och kriterier för lärandet, att det finns en klassrumsmiljö som inte bara tolererar utan också välkomnar misstag och där uppmärksamheten läggs på utmanande uppgifter. Det är även viktigt att läraren bygger förtroendefulla relationer till eleverna vilket innebär att läraren respekterar elevernas bakgrund och kultur samt att de har förmågan att lyssna, känna empati, ge värme och uppmärksamhet. Läxor där inte läraren aktivt är involverad bidrar inte till elevernas lärande, och på samma sätt visar användningen (eller inte) av teknologi (så som distansutbildning) inga större effekter på lärande om det inte är lärare inblandade.

Ytterligare en viktig aspekt är det kollegiala lärandet. För att skolan ska bli likvärdig måste lärarna tolka innehållet i styrdokument och kursplaner på ett liknande sätt. Det måste finnas en gemensam grundsyn. I det avseendet är det kollegiala lärandet avgörande. Lärarna måste vara engagerade i sitt eget lärande och för att utveckla sin undervisning är det viktigt att den utvärderas och återkopplas för att upptäcka det som fungerar bra eller mindre bra. Feedbacken måste vara en integrerad del av verksamheten som hanteras på ett professionellt sätt (Skolverket, 2013, Timperley2013). I detta är arbetslaget en ovärderlig resurs.

Små kontra stora skolor

I forskningen kan man hitta både för- och nackdelar med små respektive stora skolor. Skolfrågan är komplex och handlar om så mycket mera än bara skolans lokalisering. De fördelar som lyfts fram med de små skolorna handlar mycket om möjligheten att arbeta med små grupper, den trygga och hemlika atmosfären, informella och personliga relationer mellan elever och lärare som möjliggör flexibla och kreativa pedagogiska lösningar. Att eleverna lär sig att samarbeta med varandra oavsett ålder, kön och intressen lyfts även det som något positivt.

De nackdelar som framkommit med små skolor handlar mycket om lärarnas och rektorernas arbetssituation. Organisationen blir sårbar då det endast finns ett fåtal pedagoger och det är svårt att utveckla det kollegiala lärandet. Det är även svårigheter med att rekrytera behörig personal då lärare ytterst sällan har behörighet att undervisa i skolans samtliga ämnen. För elevernas del kan det begränsade utbudet av klasskamrater

REMISSUTGÅVA

vara något negativt och ofta ändras grupperna varje läsår, vilket bidrar till att skapa en viss oro. Skolan organiseras inte utifrån vad som är bäst för eleverna utan snarare styrs det av antalet elever i de olika åldersgrupperna. Ytterligare en faktor som talar mot de mindre skolorna är problemen med att upprätthålla en likvärdig utbildning för samtliga elever. Tillgång till elevhälsa, skolledning, och vaktmästeri begränsas. Utbudet för skolans praktiska ämnen, kulturella evenemang och kultutskolans utbud är idag inte likvärdigt. Ytterligare en aspekt är den ekonomiska. De små skolorna får en högre kostnad per elev. (Hela Sveriges ska leva, 2011, Johansson& Lindahl, 2008, Johansson & Jönsson, 2005, Kalaoja & Pietarinen, 2009, Reeves, 2008, Åberg & Bengtsson, 2004).

En stimulerande utemiljö

Enligt skollagen ska utbildningen främja barns utveckling och lärande, vilket innebär att miljön måste skapa pedagogiska, sociala och fysiska förutsättningar för lärande. Här har skolgårdarna en viktig roll. Boverket har tillsammans med Movium (2015) vid Sveriges lantbruksuniversitet tagit fram en vägledning för planering, utformning och förvaltning av barns och ungas utemiljö med särskilt fokus på skolgårdar och förskolegårdar. De lyfter fram friytans betydelse för barn och ungs lek, lärande och hälsa.

90 % av Sveriges barn upp till 6 år tillbringar det mesta av sin vakna tid på förskolan (Söderström, Boldemann & Sahlin, 2013). År 2013 var 82 % av alla barn 6-9 år inskrivna på fritidshem som i hög utsträckning finns i skolans lokaler. Det innebär att förskolans och skolans utegårdar är i stort sett den enda utemiljö dessa barn möter under vardagarna. Barns rörelsefrihet och lek begränsas idag av demografi, familjers tidspress och trafikmiljö, vilket leder till att barn idag är mer begränsade till de utomhusmiljöer som vuxna väljer åt dem (Mårtensson, 2004). Daglig fysisk aktivitet är en förutsättning för att barn och ungdomar ska växa, utvecklas och må bra (Västra Götalandsregionen, 2008).
Dock ser verkligheten annorlunda ut. Andelen barn/elever som är tillräckligt fysiskt aktiva för att uppnå och grundlägga en god hälsa är fortsatt liten. Den ökade skärmtiden, framförallt bland pojkar, visar att stillasittandet har ökat (Folkhälsomyndigheten, 2014). Hälsan hos befolkningen i Sverige är ojämnt fördelad. De svagaste grupperna, de som har låg utbildning och låg lön har också sämst hälsa. Hälsan hos de barn som lever i dessa familjer påverkas naturligtvis på ett liknande sätt (Socialstyrelsen & Skolverket, 2016)

Designen och utformning av förskole- och skolgårdarna har betydelse för barns fysiska aktivitet och påverkar vilka lekar de väljer att leka. Mångfald i form av rumslig variation, många olika typer av element där former, färger, texturer och höjder varierar är viktigt för att stimulera barns olika typer av lekar (Mahdjoubi, 2005). 1999 ändrades riktlinjerna för storleken på förskolans tomtstorlek, som då var 40 kvadratmeter/barn till att idag styras av Miljöbalken som säger att det är upp till verksamhetsansvariga att följa lagarna så att miljön främjar en hållbar utveckling.

Samarbete över kommungränserna

Under skoldialogen pratades det mycket om möjligheten att samarbeta över kommungränserna för att ge eleverna en så kort resväg som möjligt. I dagsläget har vi ett antal elever som har sin skolgång i andra kommuner (uppgifter hämtade från kommunens sammanställningar maj -17). Av dessa elever går majoriteten (23 elever) i Borås och har sin bostadsort i de norra delarna av kommunen. Endast ett fåtal elever går i de övriga angränsande kommunerna (Tranemo 2 elever, Mark 1 elev, Falkenberg 5

DEMISSIGAKA

elever). Avståndet till de skolor som finns på andra sidan kommungränserna blir i de allra flesta fall inte kortare och flera av de aktuella skolorna brottas med samma problem gällande behörig personal och elevunderlag som Svenljunga kommun gör. En faktor man måste beakta om man ska erbjuda skolskjuts över kommungränserna är att kostnaden för skolskjuts kommer att öka. De elever som idag går i skolor i andra kommuner erbjuds ingen skolskjuts.

Förslag till ny plan för förskola och skola

För att Svenljunga kommun ska klara skolan kompensatoriska uppdrag och bli en attraktiv skolkommun för elever så väl som personal krävs det en omfattande satsning och omorganisation. Färre skolenheter gör att skolorna kan drivas mer rationellt och att resurserna kan fördelas så att de kommer fler till godo. Detta gynnar i första hand de elever som har behov av särskilt stöd och stimulans. Rektor kan på en större enhet arbeta mer strategiskt med olika grupperingar och planera så att det blir heltidstjänster för personalen. Personalen på en något större skola får en ökad möjlighet till kollegialt lärande och samarbete i vardagen. Elever får träffa jämnåriga från olika sociala sammanhang och samhällsklasser, vilket är en förberedelse inför framtida studier och arbetsliv. Det gynnar mångfald och integration för alla.

Nedan följer ett förslag som stödjer sig på den aktuella situationen i kommunen, men även på forskning inom området. Då man bygger nya skolor eller renoverar de befintliga är det av stor vikt att skapa flexibla lokaler som både kan hantera en växande och en minskande grupp elever. Det är även viktigt att ta hänsyn de praktisk-estetiska ämnena och skapa lokaler som bidrar till en likvärdig utbildning i hela kommunen.

Södra delarna av kommunen

Nulägesbeskrivning Östra Frölunda

Förskolan

På första plan i skolans byggnad finns bland annat förskolans verksamhet där, 3- 4-åringarna för närvarande håller till. De har två relativt stora rum till sitt förfogande samt ett rejält skötrum. 5-åringarna har sin lokal en trappa upp och delar på utrymmen tillsammans med skolan. Småbarnsavdelningen håller till i det fd HVB-boendet där de flyttade in hösten- 16. Lokalerna håller fortfarande på att inredas och anpassas. Mycket lekutrustning finns på plats, men har inte monterats upp. För närvarande har barnen bara tillgång till en sandlåda. Lokalerna är ljusa och fräscha.

Förskolan får sin mat uppkörd av skoltaxin. Mathanteringen sköts av personalen som ansvarar för lokalvården. I maj 2017 var det 32 barn inskrivna på förskolan.

Skolan

Skolan i Östra Frölunda är byggd år 1953. 2001 byggdes delar av den om och vissa renoveringar gjordes. Efter ombyggnationen finns även förskolan i skolbyggnaden, förutom avdelningen med de yngre barnen som hösten, 2016 flyttade till andra lokaler. Skolbyggnaden består av flera plan och samtliga klassrum är på andra våning, vilket är ett problem vad det gäller tillgänglighet. På skolan finns en fungerande slöjdsal, men det saknas lokaler för hemkunskap, musik och elevhälsa. Skolan saknar eget kök och matsal. Eleverna äter därför sin lunch på äldreboendet, Östrabo. Gymnastiksalen är utdömd av Arbetsmiljöverket och används inte i dagsläget, istället får eleverna bussas till Håcksvik för att ha idrott. Skolgården är stor till ytan, men är i behov av upprustning. Skolans

REMISSUTGÅVA

nuvarande upptagningsområde är Håcksvik och Östra Frölunda. Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	17	6	5	7	6	7	2
1	4	17	6	5	7	6	7
2	4	4	17	6	5	7	6
3	9	4	4	17	6	5	7
4	7	9	4	4	17	6	5
5	8	7	9	4	4	17	6
6	9	8	7	9	4	4	17
Totalt F-6	58	55	52	52	52	52	50
Totalt 1-6	41	49	47	45	45	45	48

Nulägesbeskrivning Mårdaklev

Förskolan

Förskolan håller till i en egen byggnad vars fasad är i stort behov av upprustning. Lokalen har tidigare varit en idrottshall, men byggdes om 2001. Förskolan består av 4 rum(lekrum, vilorum, allrum)+ ett personalrum. Entrén är förhållandevis rymlig med fyra toaletter i anslutning, var av en är skötrum. Det finns även ett litet personalrum. Förskolan har en egen utegård med staket runt. På baksidan finns det stora träd som ger skugga. Det finns en kulle uppbyggd som barnen leker vid och cyklar mycket runt. Barnen äter i förskolans lokaler, men får maten från skolans kök. I maj 2017 var det 20 barn inskrivna i förskolan.

Skolan

Mårdaklevs skola byggdes 1954. 1996 gjordes vissa ombyggnationer. Skolan ligger till största delen i markplan, men i källaren finns, förutom pannrum för pelletspanna ett litet skolbibliotek som även används som klassrum till modersmål och svenska som andraspråk och personalrum. I ena änden av skolbyggnaden finns tillagningskök och matsal. Matsalen är för liten för antalet elever på skolan och därför äter de äldre eleverna i klassrummet. Eleverna bussas till Östra Frölunda för att ha slöjd och de delar även utrustning för hemskunskap. I Mårdaklev finns en väl fungerande idrottshall. Skolgården är stor till ytan, men i behov av upprustning. Förskolekklass och fritids har sina lokaler i skolbyggnaden. Skolans nuvarande upptagningsområde är Kalv och Mårdaklev. Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	10	10	6	9	5	9	5

REMISSUTGÅVA

1	8	10	10	6	9	5	9
2	8	8	10	10	6	9	5
3	8	8	8	10	10	6	9
4	2	8	8	8	10	10	6
5	8	2	8	8	8	10	10
6	-	8	2	8	8	8	10
Totalt F-6	44	54	52	59	56	57	54
Totalt 1-6	34	44	46	50	51	48	49

Nulägesbeskrivning förskolan i Håcksvik

Förskolan håller till i delar av den tidigare skolans lokaler (som lades ner 2012) som är byggda 1958 och därefter byggts om i etapper. Lokalerna har upprustats med ljuddämpande mattor på golvet. Förskolan är uppdelad i två avdelningar; Rödingen och Forellen. Maten lagas i Östra Frölunda och körs till förskolan där barnen äter i matsalen. Arbetsmiljön vad det gäller leverans av maten behöver åtgärdas då den innebär tunga lyft i trappor. I skolans lokaler finns även en liten idrottssal som förskolan har tillgång till. Mitt emellan de två avdelningarna finns ett rum som kallas ”träffen”, där personalen kan har gemensamma samlingar för samtliga barn.

Utemiljön har stor variation. Det finns både gräs- och asfaltsytor samt tillgång till en relativt god mängd lekredskap

I maj 2017 var det 17 barn inskrivna på förskolan.

Utredningens förslag:

”Östra Frölunda nya förskola”

Utredningens förslag är att skolan i Östra Frölunda byggs om och att det görs plats även för förskolan i samma byggnad då det finns stora samordningsvinster med att vara i samma hus. Förskolan byggs med tre avdelningar för att täcka behoven för både Östra Frölunda och Håcksvik. Förskolan i Håcksvik läggs ner.

”Östra Frölundas nya skola”

Utredningens förslag är att den befintliga skolan i Östra Frölunda byggs ut eller renoveras (vilket som är mest lämpligt bör utredas ytterligare) och verksamhetsanpassas till elever i skolan år F-6 samt till förskolan. Då ritningar tas fram för den nya skolan finns det flexibla lösningar vad det gäller klassrumssalar och lokaler för de estetiska ämnena. I skolan planeras ett tillagningskök. Upptagningsområdet för skolan är, förutom Östra Frölunda, även Mårdaklev, vilket innebär att Mårdaklevs skola läggs ner.

Det behöver även byggas en ny idrottshall i anslutning till skolan då den gamla är både uttjänt och för liten.

För ekonomiska kalkyler se bilaga X (tillförs 19/9 BUN AU)

Vid en sammanslagning av de båda skolorna ser elevantalet se ut enligt följande och genererar en bemanning av ungefär 8 lärare:

REMISSUTGÅVA

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Östra Frölunda	58	55	52	52	52	52	50
Mårdaklev och Håcksvik	44	54	52	59	56	57	54
Tillsammans	**102**	**109**	**104**	**111**	**108**	**109**	**104**

”Mårdaklevs ”nya” förskola

När eleverna i Mårdaklev börjar på ”Östra Frölunda nya skola” anpassas skollokalerna i Mårdaklev till förskolans verksamhet. Den nuvarande förskolan rivs.

Nulägesbeskrivning Mjöbäck

Förskola

Förskolans lokaler är i stort behov av renovering, men det är oklart vem som för närvarande är ansvarig för att så sker. Marken som bygganden står på tillhör numera kommunen efter en gåva som accepterades under våren -17. Huset där de yngre barnen i dagsläget håller till är en sliten byggnad med sättningar i stengrunden. Det finns bara en toalett till 25 barn. På golvet ligger plastmattor som inte släpper igenom någon fukt, vilket inte är att rekommendera då huset står på torpargrund. Golvet är dessutom fläckigt och slitet. Golven i huset är kalla. Barnen äter sin lunch i lokalen.

Personaltoaletten är liten och används dessutom som städförråd.

De äldre barnen håller till i ”Snickis”, som är en gammal snickerilokal som inte allt är anpassad till den verksamhet som idag bedrivs. Lokalen saknar toalett och har ett undermåligt uppvärmningssystem. Förskolan ligger i en naturskön miljö med tillgång till en skolskog i närheten, vilken utnyttjas flitigt. Skolgården är stor med ett varierat utbud av aktiviteter. Det är svårt att rekrytera personal till förskolan.

Skola

Skolan öppnade 1994 efter att huset byggts om av Solidhus efter att ha varit bostad i OS i Lillehammer. Det finns tre klassrum, två av dem har en öppningsbar vikvägg mellan sig som samtliga är funktionella. Mjöbäck och Överlida skola samverkar så att alla barn, både från Mjöbäck och Överlida går i förskoleklass och upp till år 2 i Mjöbäck och år 3-6 får sin undervisning i Överlida skola. Fritidsverksamhet finns på båda skolorna. Grundtanken är att barnen ska gå på fritids på den ort där de går i skolan, men i dagsläget har man tillgodosett föräldrarnas önskemål och de flesta barnen går på fritids på sin hemort. Detta har medfört en jämn fördelning av antalet barn på fritidshemmen.

Maten körs från Överlidaskolans tillagningskök och skolans elever äter i församlingshemmets lokaler som ligger i anslutning till skolan. Kommunen betalar idag hyra för att använda rummet som matsal.

Skolan har inget bibliotek utan åker till Överlida och lånar en gång i månaden. Förutom det använder de sig av boklådor från Mediateket och har en del andra böcker i klassrummet. Skolan åker även till Överlida för att använda sig av idrottshallen.

Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

REMISSUTGÅVA

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	12	11	11	13	13	9	5
1	12	12	11	11	13	13	9
2	13	12	12	11	11	13	13
Totalt F-2	37	35	34	35	37	35	27
Totalt 1-2	25	24	23	22	24	26	22

Nulägesbeskrivning Överlida

Förskola

Förskolan ligger en liten bit från skolan i ett enskilt enplanshus. Det är en förskola med en avdelning som består av ett större lekrum som även fungerar som matsal. Det finns även tre mindre rum som utnyttjas till olika aktiviteter. Det finns två mycket små rum som används som förråd och personalrum. Entrén är förhållandevis rymlig och där finns även en handikappsanpassad toalett. Inne i förskolan finns ytterligare två toaletter. Då det är många barn inskrivna förskolan räcker inte utrymmet till och därför är de äldre barnen placerade i ett klassrum i skolans lokaler, som i den mån det är möjligt har anpassats till förskolebarn. Utegården är inhägnad med staket. På utegården finns det två förråd placerade. Det finns även sandlådor, gungor och andra lekredskap. Inom området finns några stora träd som ger skugga på sommaren.

Förskolan har ett naturskönt läge nära skog och vatten.

I maj 2017 var det 30 barn inskrivna på förskolan.

Skola

Överlida skola byggdes år 1975 och byggdes om 1995. 2005 ersattes det gamla platta yttertaket med ett nytt på grund av omfattande takläckage. På skolan finns ett tillagningskök och en matsal samt en separat träslöjdssal. Det saknas lokaler för hem- och konsumentkunskapsundervisning. I anslutning till skolan finns en väl fungerande idrottshall. Skolgården är stor till ytan och det finns ett antal lekredskap. För närvarande nyttjar förskolan ett av klassrummen då det inte finns tillräckligt med utrymme i deras lokaler. Upptagningsområdet för skolan är elever från Överlida och Mjöbäck, år 3-6. Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande (för Överlida och Mjöbäck):

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
3	12	13	12	12	11	11	13
4	19	12	13	12	12	11	11
5	6	19	12	13	12	12	11

REMISSUTSÅVA

6	8	6	19	12	13	12	12
Totalt	45	50	56	49	44	46	47

Nulägesbeskrivning Holsljunga

Förskola

Förskolans verksamhet är inrymd i skolans lokaler och uppdelad i två avdelningar, Tumlaren, som är en småbarnsavdelning och Kajen, där 4-5-åringarna är. Vid Tumlarens entré finns en ramp. På skolan finns stora uteytor som delas av förskola och skola. Lokalerna är uppdelade i ett större lekrum och fyra mindre rum. Ett av de mindre rummen används till personalrum. Det finns tre toaletter. Kapprummet är funktionellt. I den andra änden på entréplanet finns Kajen, som nyligen fått en ny matta på golvet då den gamla lossnat från underlaget. Lokalen upplevs som ljus och relativt fräsch. Det finns ett större rum och tre mindre. I ett av rummen är det skaparverkstad och ett annat används som personalens arbetsrum. En trappa ned ligger fritids lokaler där även förskoleklassen har sin hemvist. Lokalen är uppdelad i ett "klassrum", ett öppet lekrum och ett läsloft. Hög takhöjd och ett stort runt fönster skapar rymd, men för övrigt är lokalerna mycket slitna och det finns ett stort behov av att byta golv.

Vissa områden är inhängande med staket. Maten lagas i Holsljungaskolans egna tillagningskök.

I maj 2017 vara det 29 barn inskrivna.

Skola

Holsljunga skola byggdes ursprunglingen1952 och byggdes till 1961. En större ombyggnad utfördes 1997 för att verksamhetsanpassa delar av lokalerna till förskoleklass och förskola. Byggnaden består av tre plan. I källaren finns förvaringsutrymmen, toaletter och kapprum samt pannrum med oljetank, i entréplan finns förskolans och fritids verksamhet samt tillagningskök och matsal. På översta plan finns själva skoldelen med klassrum. Byggnaden saknar hiss, vilket innebär att den inte är tillgänglighetsanpassad. Samtliga fönster byttes ut under 2016. Byggnaden är i stort behov av renovering och uppfräschning. Då befintlig pelletsbrännare är ur funktion värms skolan med olja. Skolgården är varierad och stor till ytan, men i behov av upprustning. Det finns en idrottshall i anslutning till skolan. Upptagningsområdet för skolan är Holsljunga med omnejd. Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

Årskurs	**16/17**	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**	**21/22**	**22/23**
F-klass	8	7	4	4	4	8	5
1	8	8	7	4	4	4	8
2	6	8	8	7	4	4	4
3	-	6	8	8	7	4	4

REMISSUTGÅVA

4	5	-	6	8	8	7	4
5	8	5	-	6	8	8	7
6	8	8	5	-	6	8	8
Totalt F-6	43	42	38	37	41	43	40
Totalt 1-6	35	35	34	33	37	35	35

Utredningens förslag

Holsljunga förskola

Utredningen föreslår att det görs en noggrann förstudie om det är möjligt att Holsljungaskolan går att ställa om till förskola, om så inte är fallet, är förslaget att det byggs en ny förskola i Holsljunga i verksamhetsanpassade lokaler. Förskolan byggs med två avdelningar och skolan tomställs.

Överlida ”nya” förskola

Utredningens förslag är att bygga ut den befintliga förskolan med ytterligare två avdelningar, vilket gör att Överlida förskola kommer att bestå av tre avdelningar. Det finns utrymme att bygga till på baksidan av förskolan där bland annat den nuvarande personalparkeringen finns. På förskolan kommer det även att finnas plats för barnen från Mjöbäck. Förskolan i Mjöbäck avvecklas.

Överlida ”nya” skola

Utredningens förslag är att renovera/bygga ut den befintliga skolan för att göra plats till elever år F-6 från Mjöbäck, Överlida och Holsljunga. Då en ritning för den nya skolan tas fram finns det flexibla lösningar vad det gäller klassrumssalar och lokaler för de estetiska ämnena för att kunna ta emot både fler och färre elever. I skolan planeras för ett tillagningskök där maten lagas till både skolan och förskolan.

Vid en sammanslagning ser elevantalet ut enligt följande och genererar en bemanning av ungefär 9 lärare:

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Holsljunga	43	42	38	37	41	43	40
Mjöbäck & Överlida	82	85	90	84	81	81	74
Tillsammans	**125**	**127**	**128**	**121**	**122**	**124**	**114**

REMISSUTGÅVA

Centralorten

Nulägesbeskrivning Landbo Skola

Skolan är byggd 1982. Den är verksamhetsanpassad och tillbyggd 1996 med lokaler för förskoleklass och fritidshem. För närvarande nyttjar förskolan ett utav klassrummen, vilket gör att skolan är trångbodd. På skolan finns ett rymligt mottagningskök. Slöjdundervisningen för eleverna i år 3 bedrivs på Mogaskolan. Skolgården har varit eftersatt under en längre period, men nu har ett politiskt beslut om upprustning fattats. I anslutning till skolan finns en idrottshall. Taket renoverades 2014. Lokalerna är upprustade under 2016/2017 med nytt innertak och ny belysning. Fortafarande finns det ett behov av att fräscha upp lokalerna invändigt. Upptagningsområdet för Landboskolan är delar av Svenljunga centralort. Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	25	25	30	25	25	25	25
1	33	25	25	30	25	25	25
2	30	33	25	25	30	25	25
3	22	30	33	25	25	30	25
Totalt F-3	110	114	113	105	105	105	100
Totalt 1-3	85	89	83	80	80	80	75

Nulägesbeskrivning Mogaskolan F-6

Mogaskolans olika byggnader är uppförda vid olika tillfällen. F-6:s verksamhet är uppdelad i flera olika byggnader, vilket gör att förutsättningarna för de olika grupperna ser olika ut. I den ursprungliga skolbygganden som renoverades och byggdes om runt 2008-2010, håller år F-3 till. Huset, som är i tre plan har i suterrängplan fritids och förskoleklass, på bottenplan finns elever i år 1 och 3, på plan 1 finns klassrummen för år 2 och 3. Högst upp finns en oinredd vind där en del material förvaras. I D-bygganden, som är en paviljong med något avskilt läge på skolgården finns för närvarande år 6. I E-byggnaden, som består av två större rum med tillhörande grupprum och ett gemensamt kök finns särskolan.

I anslutning till skolan ligger även fritidspaviljongen där en av fritidsgrupperna har verksamhet.

Skolan är avsedd och anpassad för att vara tvåparallellig, men idag är de flesta årskullarna treparallelliga, vilket gör att det blir trångt i lokalerna. Många grupprum får användas till klassrum, liksom det tidigare personalrummet. Detta gör att det råder brist på utrymmen. Läsåret 2018/2019 kommer elevantalet att vara som störst (se tabellen nedan), vilket kommer att ställa krav på ytterligare undervisningslokaler.

Skolgården är, i förhållande till antalet elever, inte så stor, men det finns ett utbud av olika aktiviteter att göra under rasterna. Skolan har ett tillagningskök som servar lunch till fler skolor och förskolor i kommunen. Det blir ofta trångt i matsalen.

REMISSUTGÅVA

Mogaskolans upptagningsområde är delar av centralorten samt de elever som åker skolskjuts från närliggande byar.

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	32	32	34	34	28	31	27
1	42	32	32	34	34	28	31
2	30	42	32	32	34	34	28
3	37	30	42	32	32	34	34
4	68	59	63	67	57	57	64
5	53	68	59	63	67	57	57
6	50	53	68	59	63	67	57
Totalt F-6	**312**	**316**	**330**	**321**	**315**	**308**	**298**
Totalt 1-6	**280**	**284**	**296**	**287**	**287**	**277**	**271**

Nulägesbeskrivning Mogaskolan 7-9

Mogaskolan består av flera olika byggander som i vissa fall delas med F-6. Huvudbygganden C2 består av 12 klassrum och 3 NO-salar som är byggda i en pagod. I mitten av byggnaden finns Mediateketmed två loft, som är husets kärna.). Byggnaden C2 sitter samman med C1 där det finns en samlingssal med plats för 90 personer. Resten av utrymmet består av arbetsrum för elevhälsa, vaktmästare och annan personal. En trappa ned finns uppehållrum och ett större förråd I vinkel ligger sedan bygganad B2 där rektorer och kanslister m.fl. har sina kontor. I bygganden B1 finns matsal, kök och en liten verkstad. 300 meter bort ligger Furubergsskolan där undervisning i teknik, slöjd och hemkunskap bedrivs. Slöjd- och tekniksalarna är nyligen renoverade och anpassade till verksamheten. Bygganden består av 5 större undervisningssalar, en mindre och utrymmen för lärare, lokalvårdare och förråd. Hemkunskapen håller till i den gamla ”husmodersskolan” och har två lektionssalar i två olika våningsplan. Det finns även utrymmen för personal och förråd. På området står också en barack som tidigare använts till slöjd, men i dagsläget är det lite osäkert vad som kommer att hända med bygganden.

Mogaskolan har ingen utemiljö som är direkt anpassad till de äldre eleverna. Det finns lite sittplatser, men inga direkta aktiviter att göra. Eleverna har tillgång till en grusplan. I bottenvåningen finns ett upphållsrum som används av eleverna, men många går även till Mediateket på rasterna där det finns sittmöbler. Det är även nära till Moga fritid och caféet där.

Mogaskolan 7-9 är kommunens enda 7-9 skola och därför går samtliga kommunens högstadieelever på skolan.

REMISSUTGÅVA

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
7	113	99	110	122	124	114
8	131	113	99	110	122	124
9	146	131	113	99	110	122
Totalt	390	343	322	331	356	360

Nulägesbeskrivning förskolor i Svenljunga

Gemensamt för samtliga förskolor är att de har många barn inskrivna och att det är trångt om utrymmet. Det finns ett stort behov av ytterligare en förskola för att täcka behoven av platser.

Skogsgläntan

Skogsgläntan är en nybyggd förskola som stod färdig i augusti 2014. Skogsgläntans förskola har fyra avdelningar - två småbarnsavdelningar, Barret och Kotten och två avdelningar för äldre barn, Stubben och Svampen. Förskolan har dragits med stora problem rörande vattensjuk mark. Problemen är fortfarande inte åtgärdade, vilket begränsar barnens lekutrymmen.

I maj 2017 var det 71 barn inskrivna på förskolan.

Torsgården

Torsgårdens förskola består av 4 avdelningar, Kristallen, Diamanten, Pärlan och Månstenen. På förskolan finns det ett tillagningskök där det varje dag lagas ca 80 portioner. Lokalerna är verksamhetsanpassade. Under våren 2016 byttes mattorna ut i de flesta rummen och nya skjutdörrar sattes upp på vissa ställen. Under våren 2017 byts fönstren ut, karmarna behålls men glasen är nya. Utemiljön rustades upp 2006, men är återigen i behov av en uppfräschning.

I maj 2017 var det 75 barn inskrivna på förskolan.

Landbo förskola

Landbo förskola består av fyra avdelningar: Humlan, Nyckelpigan, Fjärilen och Trollsländan. Förskolan byggdes helt ny 2012. Barngrupperna är indelade på olika avdelningar efter ålder. Maten körs till förskolan från Mogaskolans tillagningskök.

Utemiljön gränsar till en skogsdunge där barnen har tillgång till delar av skogen. För övrigt finns det de vanligt förekommande lekredskapen och sandlådor. Det saknas sol- och regnskydd över vissa ytor för att skydda barnen från solen under sommarhalvåret och från det värsta regnet under höst och vinter. Till och från har det varit problem med förstörelse på utegården då t.ex. lekstugans rutor slagits sönder

I maj 2017 var det 67 barn inskrivna på förskolan.

På Landbo finns det även en förskoleavdelning inne i skolans lokaler, Tusenfotingen, i väntan på att den nya förskolan ska byggas. Där är det för närvarande 16 barn inskrivna.

REMISSUTGÅVA

Björnberget

Björnberget, som iordningställdes våren 2016, är en tillfällig lösning som används i väntan på den nya förskolan som förhoppningsvis ska vara klar 2019. I byggnaden var det tidigare dagverksamhet, men lokalerna har anpassats för att passa barnens behov. Bygganden ligger mycket centralt i Svenljunga och har en egen utegård som ligger i anslutning till Thilanderska parken.

I maj 2017 var det 17 barn inskrivna på förskolan.

Utredningens förslag för centralorten

För att få en likvärdighet inom kommunen är förslaget att det även finnas två F-6 skolor på centralorten. Landboskolan föreslås bli en F-6 skola redan 2019 när förskolan flyttar ut och lokaler frigörs. Dels blir det en likvärdighet i kommunen då samtliga skolor kommer att vara F-6 skolor och dels hjälper det centralorten att utrymmesmässigt klara elevpuckeln på Mogaskolan som blir läsåret 2018/2019. Förslaget är att Landboskolan görs om från en F-3 skola till en F-6 skola. Detta kan ske utan några ombyggnationer, men kräver att den nya förskolan är färdigställd. Praktiska ämnen som till exempel slöjd och hemkunskap kan förläggas till Mogskolan. Mogaskolan 7-9 kommer att ha plats för kommunens samtliga högstadieeleverna om framskrivningarna stämmer och därför behövs det inga direkta insatser under den närmsta framtiden förutom det löpande underhållet.

Vad det gäller förskolorna så kommer Björneberget och Tusenfotingen att stängas så snart den nya förskolan är färdig. Den nya förskolan som planeras i Svenljunga centralort kommer att täcka behovet inom barnomsorgen för överskådlig tid och möjliggör för införande av barnomsorg på obekväm arbetstid.

Norra delarna av kommunen

Nulägesbeskrivning Sexdrega

Förskola

Sexdrega förskola består av två olika byggander, som är hopbyggda med en passage. Den äldre byggnaden var från början extralokaler åt skolan, men byggdes 2004 om för att passa förskolans verksamhet. I den äldre delen av bygganden finns nu de yngre barnen uppdelade i två avdelningar. Den nya byggnaden, som invigdes 2011, ligger i vinkel med den äldre byggnaden. Lokalerna är ljusa och fräscha och väl anpassade till verksamheten. Bygganden är uppdelad i två avdelningar som har både några större och några mindre rum.

Utegården för de yngre barnen är riktad mot skolan och ger en känsla av innergård. På en gräsplätt står ett gammalt träd som man byggt bänkar runt. Trädet skapar även en skuggig plats att vara på. Det finns även ett litet lusthus placerat mitt i en sandlåda som har ¾ av väggarna öppna och ett tak som skyddar mot olika väder. För övrigt finns det gungor, en liten lekstuga, klätterställningar och en rutschkana.

De stora barnen har sin utegård mot fotbollsplanen där de har tillgång till både gräs och asfalt. En del träd är planterade, men de är fortfarande för små för att skänka någon skugga, vilket leder till att det kan bli mycket varmt på sommaren. Barnen har tillgång till gungor, klätterställningar, rutschkana och sandlåda. Det finns även bänkar och bord så längs ytterväggen där man kan sitta och äta mellanmål.

I maj 2017 var det 66 barn inskrivna på förskolan.

REMISSUTGÅVA

Skola

I norra delarna av kommunen är det en högre efterfrågan på bostäder och det har byggts och planeras för att byggas lägenheter. Elevantalet på Sexdregaskolan och efterfrågan på förskoleplatser ökar.

Sexdrega skola byggdes ursprungligen 1950 med en tillbyggnad av lågdelen 1976. 1998 utfördes en omfattande ombyggnad för att verksamhetsanpassa lokalerna. Under 2017 har tak och ventilation bytts ut på skolan. I lokalerna finns även ett skolkök som främst används till mottagning, men det lagas även en del mat som komplettering till det som körs ut från Mogaskolans kök. I anslutning till köket finns även en elevmatsal och diverse andra småutrymmen. Skolan saknar slöjd- och hemkunskapssalar. Eleverna bussas till Hillared för att ha slöjd och hemskunskapen håller till i förskoleklassens lokal där det finns ett antal bänkspisar.

På skolans område finns även en fristående idrottshall.

Skolgården är rymlig och har ett varierat utbud av lekredskap. Skolan ligger nära skogen och idrottsplatsen.

Upptagningsområdet för skolan är Sexdrega och de omkringliggande byarna. Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	15	17	23	19	20	17	13
År 1	18	15	17	23	19	20	17
År 2	13	18	15	17	23	19	20
År 3	20	13	18	15	17	23	19
År 4	14	20	13	18	15	17	23
År 5	13	14	20	13	18	15	17
År 6	14	13	14	20	13	18	15
Totalt F-6	107	110	120	125	125	129	124
Totalt 1-6	92	93	97	106	105	112	111

Nulägesbeskrivning Hillared

Förskola

Förskolan i Hillared består av fyra avdelningar fördelade i två olika byggander. Den äldsta byggnaden är från 1979, en tillbyggnad gjordes 1996 då förskolan utökades med en avdelning samt ny entré och nytt kapprum. 2014 byggdes ytterligare en förskola precis bredvid den befintliga och verksamheten är idag uppdelad med de yngre barnen i ett av husen och de äldre barnen i det andra. Maten hämtas på skolan i Hillared av förskolans personal.

REMISSUTGÅVA

Båda förskolorna är omgärdade av staket och det finns ingen direkt förbindelse mellan de två gårdarna. Den äldre utegården, som används av de yngre barnen, är betydligt mindre i yta. Området saknar stora träd som ger skugga och på sommaren får de använda sig av parasoller för att skydda de yngre barnen från solen. I anslutning till skolan och förskolan finns en skolskog som besöks regelbundet och ibland äts även lunchen där.

I maj 2017 var det 62 barn inskrivna på förskolan.

Skola

Hillareds skola byggdes omkring 1950 och byggdes till med en lågdel 1992. 1996 utfördes en omfattande ombyggnad samt en mindre tillbyggnad. Ventilationen har gjorts i ordning under våren 2017, en del målning och uppsättning av lampor kvarstår. Fönstren i en del av byggnaden har även de bytts ut under våren 2017.

På skolan finns ett tillagningskök med matsal som servar även förskolan i Hillared. Det finns två rymliga slöjdsalar, en för textil och en för trä. Elever från Sexdrega kommer till Hillared för att ha slöjd. Det saknas lokaler för hemkunskap.

Skolan har en väl tilltagen skolgård med varierande underlag och lekredskap sparsamt. Man har en skolskog i närheten av skolan som används flitigt, speciellt i de lägre årskurserna.

På skolans område finns även en fristående idrottshall.

Skolans upptagningsområde är Hillared med omkringliggande byar samt de elever som bor i Lockryd och Sandsjön.

Elevantalet, med framskrivning till 2022/23, på skolan ser ut enligt följande:

Årskurs	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
F-klass	11	10	4	11	13	7	14
1	15	11	10	4	11	13	7
2	10	15	11	10	4	11	13
3	16	10	15	11	10	4	11
4	7	16	10	15	11	10	4
5	14	7	16	10	15	11	10
6	10	13	7	16	10	15	11
Totalt F-6	83	82	73	77	74	71	70
Totalt 1-6	72	72	69	66	61	64	56

REMISSUTGÅVA

Utredningens förslag för de norra delarna

Förskolan

Förskolorna i Sexdrega och Hillared

Den befintliga förskolan i Sexdrega byggs ut till att omfatta 6 avdelningar för att kunna ta mot ett ökat antal barn. De två nya avdelningarna hämtas från Hillared där den senast byggda förskolan flyttas till Sexdrega och minskar därmed kostnaderna för tomställda lokaler. Skolan i Hillared anpassas till förskolans verksamhet dit förskoleverksamheten sedan flyttar.

Skolan

Skolan i Sexdrega och Hillared

Utredningens förslag är en sammanslagning av skolorna i Sexdrega och Hillared för att möta kraven på en flexibel skolorganisation. Sexdrega skolan byggs till för att ge utrymme till fler elever och för att skapa ändamålsenliga lokaler där hänsyn tas till flexibilitet och estetiska ämnen. På skolan planeras även för ett tillagningskök. Eleverna från Lockryd, Sandsjön och Hillared bussas till Sexdrega. Skolan i Hillared görs om till förskola.

Övergripande planer

Skolskjutsar

En förändring av antalet skolor i kommunen kommer naturligtvis även att påverka skolskjutsarna. Vissa elever berörs inte alls, andra kommer att få åka skolskjuts till en annan skola än tidigare och för vissa betyder de att de kommer att få börja åka skolskjuts. Om man gör en analys utifrån dagsläget med hjälp av GIS (bilaga 3) ser man att det blir förhållandevis små förändringar för elever i södra delarna av kommunen. Många av de berörda eleverna åker redan skolskjuts. Störst förändring blir det i norr där fler elever kommer att behöva skolskjuts, men avstånden är jämförelsevis relativt korta. Då man planerar skolturerna är det viktigt att titta över upptagningsområden och skapa turer som ger kortast möjliga restid för eleverna. Det som är mest ekonomiskt lönsamt för kommunen är då eleverna kan åka linjetrafik och därför är det oerhört viktigt att samarbeta med Västtrafik och ha en god framförhållning där man kan vara med och påverka tidtabellerna.

Att ge en exakt summa för vad skolskjutsarna kostar är en omöjlighet då förutsättningarna hela tiden ändras beroende på att elever flyttar ut från eller in till kommunen och att familjeförhållanden förändras. En elev som har skilda föräldrar som båda bor i kommunen har rätt att få skolskjuts till skolan oavsett var vårdnadshavarna bor. Dock går det att göra en uppskattning utifrån nu rådande förhållanden. Dessa beräkningar visar att det inte per automatik blir dyrare att fler elever åker skolskjuts, förutsatt att linjetrafiken fortsätter att köra i den omfattning de gör nu och att man för en dialog med dem för att anpassa tidtabellerna på bästa möjliga sätt (se bilaga 5).

Behörighet och rekrytering

Kompetensen hos vår personal är avgörande för hur väl vi lyckas med vårt uppdrag. Vi har en strävan att enbart anställa utbildade/legitimerade förskollärare, lärare och fritidspedagoger inom våra verksamheter för att höja kvaliteten i verksamheten. För ett långsiktigt och hållbart arbete med att utveckla verksamhetens kvalitet krävs också att vi

REMISSUTGÅVA

har en god kontinuitet i personalgruppen. Kompetent personal som stannar under en längre tid och driver utveckling.

För att rekrytera, utveckla och behålla lärare, förskollärare och fritidspedagoger krävs framförallt en god arbetsmiljö, bra lön, bra chefer och goda möjligheter till utveckling i yrket.

Idag finns det utvecklingspedagoger på varje förskola och förstelärare på i stort sett alla våra skolor som har regelbundna nätverksträffar där man arbetar med skolutveckling för en höjd måluppfyllelse.

Barn- och utbildningsnämnden tog 2016 beslut om en rekryteringsstrategi där man bland annat beslutade att då kommunen anställer en nyutexaminerad pedagog utser förskolechef eller rektor en mentor som har en liknande behörighet som den nyanställde samt tar fram en plan för introduktionsperioden så att läraren eller förskolläraren ges tillräckligt stöd utifrån tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. I strategin ingår även att rekrytera flerspråkiga lärare och förskollärare då vakanser uppstår, främst inom de stora språken, arabiska, somaliska och dari. Vid all nyrekrytering ses flerspråkighet som en tillgång. Språkkompetens är en merit parallellt med pedagogisk kompetens och goda kunskaper i svenska språket då vi har en stor andel elever med ett annat modersmål än svenska. Kommunen har även ett samarbete med högskolan i Borås för att kunna erbjuda VFU-platser och locka lärarstudenter. Att synas i sociala medier är ytterligare strategi för att locka personal

Tillagningskök

En bra kost som ger den energi och näring som kroppen behöver är en förutsättning för att en elev ska må bra, utvecklas samt orka koncentrera sig och prestera i skolan. Sverige har sedan 1997 haft lagstadgade krav på kostnadsfria skolluncher till alla elever i den obligatoriska skolan. Den 1 juli 2011 kompletterades skollagen med ett krav på att skolmåltiderna ska vara näringsriktiga (SKL, 2014). Då de nya förskolorna och skolorna byggs planeras det för tillagningskök på varje enhet. Fördelarna med detta är framförallt att på de mindre enheterna kan man anpassa maten efter de elever och barn som finns där, man minskar matsvinnet då det är lättare att anpassa mängden mat och dessutom kan man på ett annat sätt ta vara på rester. Ytterligare en viktig aspekt är de sinnliga upplevelserna runt måltiden. Då maten tillagas på förskolan eller skolan doftar det mat och maten ser aptitligare ut då den inte behöver transporteras. Att ha tillganingskök på fler enheter kostar något mer vad det gäller personal, men sparas in på minskade transporter och minskat matsvinn samt att nylagad mat som inte varmhållits eller varit ute i serveringen, kan sparas och ätas vid ett senare tillfälle om den inte går åt. En under sökning av skolmaten visar att längre varmhållning av maten än vad som rekommenderas är signifikant högre bland mottagningskök jämfört med tillagningskök (Centrum för epidemilogi och samhällsmedicin, 2013). I skolplanen förordas tillagningskök på samtliga enheter.

Införandeplan

De flesta av kommunens skolbyggnader och flera av förskolornas lokaler är i stort behov av renovering och upprustning och vissa underhållsåtgärder kommer att behöva genomföras under tiden som skolplanen genomförs då det handlar om ett förhållandevis långt tidsspann. Nedan följer en prioriteringsordning grundad i hur behoven ser ut på de olika orterna. Svenljunga kommun vill ha en attraktiv förskole- och skolmiljö för både elever och pedagoger där lärande och utveckling står i centrum. Detta kräver vissa omstruktureringar jämfört med hur verksamheten ser ut idag.

REMISSUTGÅVA

Införandeplan förskola

Prioritering	Tidsplan	Område/byggnad	Motivering
1	Påbörjas snarast 2020	Förskolan i Överlida	Förskolan i Överlida är mycket trångbodd och använder i dagsläget lokaler i skolan därför är behovet av en utbyggnad brådskande. Totalt blir det tre (eller fem beroende på vilket beslut som fattas om förskolan i Holsljunga) avdelningar. Tar även emot barnen från Mjöbäck
		Förskolan i Holsljunga	Insatserna bero på politiskt beslut. Antingen stängs förskolans platser i Överlida eller så görs platsförändringar så att den förskolan som går verksamhetsanpassat till förskolans behov är mest fördelaktigt att bygga en ny förskola.
2	2020/ 2022	Förskolan i Östra Frölunda	Förskolan i Östra Frölunda är i stort behov av att verksamhetsanpassas och göras mer tillgänglig. Byggs tillsammans med skolan. Tar även emot barn från Håcksvik.
3	2022	Mårdaklevs förskola flyttar in i skolan. Påbörjas när förskolan/skolan i Östra Frölunda är klar	Nuvarande lokaler är trånga och inte helt verksamhetsanpassade
4	2029/ 2030	Hillareds förskola – den gamla ”lågdelen” av skolan görs om till förskola	På detta sätt undviker man tomställda lokaler
5	2030/ 2031	Förskolan i Sexdrega. Om inga fristående aktörer öppnar förskola i Sexdrega förslås en flytt av den nya förskolebyggnaden i Hillared	Antalet barn i Sexdrega ökar och det finns ett behov av att utöka antalet platser.

Införandeplan skola

Prioritering	Tidsplan	Område/byggnad	Motivering

REMISSUTGÅVA

1	Påbörjas 2020	Skolan i Östra Frölunda, nybyggnation av idrottshall	Renovering eller nybyggnation, en förstudie får visa vilket. Skola och förskola byggs tillsammans för att skapa flexibla och verksamhetsanpassade lokaler
2	Påbörjas 2023	Skolan i Överlida	Renoveras och byggs om för att kunna ta emot elever från Mjöbäck och Holsljunga
3	Påbörjas 2027	Sexdrega skola	Om- och tillbyggnad för att även kunna ta emot eleverna från Hillared. Gamla delen av skolan i Hillared tomställs då Sexdrega nya skola är färdig.

Planen att göra om Landboskolan till en F-6 skola har inte skrivits med i tidsplanen då detta bör ske före skolplanens införande. På Landboskolan finns det sju klassrum, ett till varje klass år F-6, men i dagsläget utnyttjas ett av klassrummen av förskolan, vilket medför att skolan inte har tillgång till hela utrymmet och en omorganisation i dagsläget inte är möjlig.

Ekonomiska beräkningar/kalkyler

Att göra en ekonomisk kalkyl som ska sträcka sig över ett långt tidsspann är en utmaning. Vi lever i en föränderlig värld och förhållanden ändrar sig hastigt. De ekonomiska beräkningar som tagits fram till skolplanen måste ses som en ungefärlig beräkning utifrån dagens situation. Innan någon enhet renoveras, byggs om eller innan en eventuell nybyggnation sker, måste en noggrann ekonomisk kalkyl tas fram. Kalkylen som gjorts måste ses som en uppskattning, något att utgå från i diskussionen. Bilaga 6 som innehåller den ekonomiska kalkylen har tagits fram av Svenljunga Verksamhetslokaler AB på uppdrag av barn- och utbildningsförvaltningen.

Skolskjutsar

Att ta fram ett ekonomiskt underlag för skolskjutsar möter samma utamningar som när det gäller att ta fram det ekonomiska underlaget för lokalerna. Förutsättningarna ändras hela tiden beroende på elevunderlaget. Beräkningarna ska ses som ett underlag till diskussion i förhållande till i dagsläget rådande förhållanden. Underlaget visar att skolskjutsen fortfarande kommer att vara en stor utgift för kommunen, men att det per automatik inte behöver bli en högre kostnad då något fler elever kommer att åka skolskjuts (se bilaga 5). Kostnaden för resor till slöjd och idrott försvinner samt några av de turer som idag går mellan skolorna i de södra delarna av kommunen. De kan istället ersättas med busskort för kollektivtrafiken, vilket är ett mer kostnadseffektivt alternativ.

Effektivisering – vilka är vinsterna för kommunen?

Lokaler

Om man jämför kommunens kostnader för skollokaler med övriga delar av landet hamnar Svenljunga på en förhållandevis hög nivå (se figur 3). Detta beror på det, i förhållande till

REMISSUTGÅVA

antalet elever, stora antalet skolbyggnader. Genom att satsa på färre byggnader med högre kvalitet och ett effektivt lokalutnyttjande effektiviseras användandet av våra byggander och vi kan följa det rekommendera siffran av 5-7 kvadratmeter per elev. Verksamhetslokalers utredning (bilaga 6) visar att om de sammanslagningar som lyfts i skolplanen genomförs minskar kommunens bruttoyta för skolbyggander med 32 %. Vi har idag stora ytor på skolorna som inte går att bedriva undervisning i (t.ex. korridorer och källarutrymmen) som vid en renovering eller ombyggnation skulle kunna effektiviseras och anpassas till verksamhetens behov.

Attraktiv arbetsplats

Som nämnts tidigare i skolplanen är arbetslaget och det kollegiala lärandet en förutsättning för en god skolutveckling. För att locka pedagoger till kommunen och behålla de som redan finns här behöver vi erbjuda tjänster i en skolkommun, en kommun som satsar på skolan/förskolan och sin personal. För att trivas och ges förutsättningar att bedriva en undervisning av hög kvalité behöver vi ha en god arbetsmiljö med fräscha och verksamhetsanpassade lokaler. Vi behöver även erbjuda löner i paritet med närliggande kommer och möjligheter till kompetensutveckling som bidrar till att pedagogerna vill stanna. En förbättrad arbetsmiljö leder även till minskade kostander för ohälsa och sjukskrivningar.

Pedagogiska vinster

För att skolan ska bli likvärdig måste lärarna tolka innehållet i styrdokument och kursplaner på ett liknande sätt. Det måste finnas en gemensam grundsyn. I det avseendet är det kollegiala lärandet avgörande (Timperley2013). För att förskolorna och skolorna ska ges möjlighet att utveckla det kollegiala lärandet krävs det tillgång till ett arbetslag med ett visst antal pedagoger. De möjligheterna ser mycket olika ut på våra enheter idag. Vid en sammanslagning av skolorna kommer alla pedagoger att ingå i ett större arbetslag, vilket gynnar skolutveckling och måluppfyllelse.

Skolans uppgift är att ge alla elever möjlighet att nå så långt som möjligt och kompensera elevers olika förutsättningar. Skolan ska ge alla en likvärdig utbildning. Det innebär att förskolan och skolan har ett kompensatoriskt uppdrag, ett uppdrag att kompensera barns och elevers socioekonomiska bakgrund. Idag har kön, social bakgrund och föräldrars utbildningsnivå stor betydelse för hur elever klarar sig, men forskning visar också att skolan har stora möjligheter att åstadkomma förändringar som gör att elevers socioekonomiska bakgrund blir mindre styrande (Skolinspektionen, 2010).
Genom att skapa större enheter ges pedagogerna även möjlighet att undervisa i de ämnen där de har behörighet, vilket ökar möjligheterna till en högre måluppfyllelse för eleverna. En ökad måluppfyllelse leder till att fler blir behöriga till gymnasiet, vilket leder till minskade kostnader för Svenljunga kommun.

Elevhälsa

Elevhälsan kommer fortsatt att bli en förhållandevis hög kostnad på grund av den socioekonomiska struktur som finns i kommunen, men genom att ha större enheter kan kommunen utnyttja elevhälsan mer effektivt (mindre resande) och förskolans/skolans verksamhet kan utgå från elevernas behov istället för skolornas organisation. Detta leder även till att elevhälsan blir mer likvärdig för alla i kommunen, oavsett förskola/skola. Vi får en mer rättvis resursfördelning.

Tillagningskök

En utökning av antalet tillagningskök medför färre transporter och mindre matsvinn samt en bättre kvalitet på den mat som barnen serveras. Skollunchen är ett viktigt mål för

REMISSUTGÅVA

många av våra elever och en näringsrik kost är en grundförutsättning för lärande. Genom att maten tillagas på plats försvinner utmaningarna med lång varmhållningstid. Då det finns tillagningskök på varje enhet doftar det även mat i högre utsträckning, vilket inbjuder till lustfyllda måltider och kökspersonalen kan anpassa tillagningen efter den specifika enheten. Matsvinnet kan minimeras och rester återanvändas i högre grad.

Hållbar utveckling

Enligt kommunens vision är: *Miljön är viktig i allt vi gör* och ett av kommunfullmäktiges mål är: *Att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser*. Då man beslutar om en plan för förskolor och skolor i kommunen krävs ett långsiktigt tänkande där det tas stor hänsyn till miljömålen. Genom att bygga/renovera förskolor och skolor som är yteffektiva och ändamålsenliga där man har en genomtänkt plan för material och uppvärmning kan stora miljövinster göras. Då Svenljunga är en stor kommun till ytan kommer resor alltid att vara en utmaning och en hög kostnad, men genom att i så stor utsträckning som möjligt låta eleverna åka med kollektivtrafiken och genom att minimera resandet för vaktmästare, elevhälsa, bibliotekarier och undervisande pedagoger kan miljöhänsyn tas. Hållbar utveckling innefattar även en social aspekt där kommunens verksamhet måste bidra till att alla människor är inkluderade, oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, bostadsort, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och uttryck, ålder och funktionsnedsättning.

Ekonomiska vinster

	Befintlig organisation	**Ny skolorganisation med tillbyggnation o ombyggnation av bef. byggnader**	**Ny skolorganisation med nybyggnation av tre skolor**
Extra personalkostnader vid befintlig organisation som ej behövs vid en förändrad organisation	oförändrat	-200 000 kr	-200 000 kr
Skolskjutsar	oförändrat	-1 000 000 kr	-1 000 000 kr
Samma nyckeltal på alla skolor	oförändrat	-1 000 000 kr	-1 000 000 kr
Effektiviseringar förskola	oförändrat	-250 000 kr	-250 000 kr
Effektiviseringar fritidshem	oförändrat	-250 000 kr	-250 000 kr
Effektivisering	**0 kr**	**-2 700 000 kr**	**-2 700 000 kr**

Extra personalkostnader

För att undervisning ska kunna bedrivas vid små skolenheter där antalet elever understiger nyckeltalet för att generera en hel lärartjänst krävs att extra medel utöver nyckeltalet tillförs dessa enheter.

Med det elevantal som framskrivningarna är gjorda efter från mars 2017 innebär det en extra kostnad på ca 200 tkr per år som inte behöver tillföras vid en ny skolorganisation där enheterna är större.

Skolskjutsar

Vid en ny skolorganisation beräknas skolskjutskostnaderna minska något. Detta till följd av att dyra bussresor för slöjd och idrott inte längre behövs samt att fler elever kan åka linjetrafik, vilket är mer kostnadseffektivt.

Nyckeltal

I befintlig organisation har våra enheter olika nyckeltal för antalet lärare per 100 elever, detta för att i större utsträckning möta de små enheternas behov. Vid en ny skolorganisation bör alla skolor kunna ha samma nyckeltal.

Effektivisering förskola och fritidshem

Vid större enheter med fler barn på fritidshemmet samt fler avdelningar än en eller två avdelningar per förskola möjliggörs effektiviseringar vid öppning och stängning.

Hyreskostnader

I det underlag som Verksamhetslokaler tagit fram framgår att hyresökningen vid ny skolorganisation är ungefär likvärdig oberoende av om det byggs nya skolor eller om befintliga lokaler byggs till och renoveras.

Alternativet att stanna i dagens skollokaler har inte bearbetas i Verksamhetslokalers utredningsuppdrag på grund av arbetets omfattning och komplexitet. Svenljunga Verksamhetslokaler uppger att de inte har tillgång till underlag för att kunna beräkna kostnader för verksamhetsanpassning i befintliga lokaler. Följden blir är att det är svårt att göra en rättvis jämförelse av framtida hyreskostnader för befintlig organisation kontra den föreslagna skolorganisationen.

Ekonomiska vinster

De stora vinsterna som görs om skolplanen blir verklighet handlar inte om ekonomiska vinster som genast syns i ekonomiska kalkyler. Oavsett vilka politiska beslut som fattas kommer förskolorna och skolorna vara en stor kostnad för kommunen. Våra lokaler idag har stora renoveringsbehov, som inte längre går att skjuta på. Hur detta ska hanteras är ett politiskt beslut.

Viktigt att vara medveten om är att många av de vinster som görs är svåra att redovisa i kronor och ören, men får vi fler godkända elever och elever med högre måluppfyllelse är det en stor samhällsekonomisk vinst. Vinsten märks även i form av samordning av personal. Idag har de små skolorna ett högre nyckeltal för att ha möjlighet att bedriva verksamheten. Förskolor och fritidshem måste ha personal under många timmar för att täcka upp både öppning och stängning, vilket gör att bemanning utifrån nycketal inte täcker upp behoven. Den ekonomiska budgeten överskrids. Effektiviseringar görs även vad det gäller administration, bibliotek, kulturskola, vaktmästare och elevhälsa, både ekonomsikt i form av minskade resor och samordningsvinster, men även i form av ökad likvärdighet. Lokalkostnaderna blir billigare på sikt då alla skolor inte rustas upp och de som byggs om eller byggs nya blir mer yteffektiva och framförallt anpassade för en modern pedagogik. Då förskolans och skolans värld är komplex med många aktörer inblandade (lokaler, pedagoger, lokalvård, kost, elevhälsa, skolskjuts) och vars förutsättningar hela tiden förändras (in- och utflyttning, migration) är det svårt att få fram exakta siffror vad det gäller ekonomin. Om ett sådant underlag ska tas fram bör det göras i en separat utredning av en ekonom med god kunskap om skolans värld.

REMISSUTGÅVA

Avslutande ord

Svenljunga kommun måste inom en snar framtid fatta ett beslut rörande vilken riktning man ska ta vad det gäller förskolan och skolan. De flesta av lokalerna har stora renoveringsbehov som inte kan skjutas på framtiden, ett långsiktigt beslut behöver fattas. Kommunen brottas även med utmaningar som sjunkande meritvärden och brist på behörig personal. Skolplanen har tagits fram på uppdrag av er politiker med syftet att ge ett brett underlag för beslutsfattande. Förslaget som tagits fram i skolplanen visar att vi satsar på skolor och förskolor och gör oss mer attraktiva som arbetsgivare, vilket är nödvändigt för att klara framtida kompetensförsörjning. Vi satsar på två nya skolor i de södra delarna samt en större enhet i den norra delen. Detta gör att den socioekonomiska resursfördelningen blir mer rättvist och gör att skolorna i kommunerna blir mer likvärdiga. Oavsett vilka beslut som fattas är det viktigt att ha våra barns bästa i tankarna och fatta beslut som är hållbara ut både ekonomisk, social och miljömässig synpunkt.

REMISSUTGÅVA

Referenslista

Centrum för epidemilogi och samhällsmedicin. (2013).
SkolmatSveriges kartläggning av skolmåltidens kvalitet – läsåret 2012/2013.
http://www.skolmatsverige.se/sites/skolmatsverige.se/files/skolmatsveriges_kartlaggning_2013.pdf länk hämtad 2017-06-12

Grönqvist, H. & Niknami, S. 2017. *Ankomst och härkomst – en ESO-rapport om skolresultatoch bakgrund.* Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2017:3. Regeringskansliet Finansdepartementet.

Kolada https://www.kolada.se/?_p=jamforelse&unit_id=16693&tab_id=74540 länk hämtad 2017-07-03

Siris (2017) Kvalitét och resultat i skolan, Skolverket.
http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:5:0::NO::P5_NIVA:K länk hämtad 2017-06-15

SKL, Sveriges kommun och landsting (2014).
https://skl.se/skolakulturfritid/skolaforskola/elevhalsaskolmat/skolmat.2062.html länk hämtad 2017-06-12

SKL, Sveriges kommun och landsting. (2016).
https://skl.se/tjanster/kommunerlandsting/faktakommunerochlandsting/kommungruppsindelning.2051.html länk hämtad 2017-06-12

Skolinspektionen (2010)
https://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.123891!/SkolinR%25E4ttentillkuns.pdf länk hämtad 2017-06-05

Skolverket,(2013). *Forskning för klassrummet vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken.* Stockholm. Fritzes.

Skolverket,(2016). *Utbildning för nyanlända elever – Skolverkets allmänna råd med kommentarer.* Stockholm. Elanders Sverige AB.

Skolverket, (2017a) *Skolverkets lägesbedömning 2017, rapport 455.* Stockholm. Elanders Sverige AB.

Skolverket, (2017b) Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Stockholm. Elanders AB.

Svenljunga (2017)
http://www.svenljunga.se/kommunochpolitik/hurkanjagpaverka/medborgardialog/dialogochdiskussion/skoldialog.4.2ee7aa3f152c6a32fa225b6.html länk hämtad 2017-09-08

Timperley, H., 2013. *Det professionella lärandets inneboende kraft.* Lund. Studentlitteratur.

REMISSUTGÅVA

REMISSUTGÅVA

Bilagor

Bilaga 1

Beslut BUN 110331, § 31, revidering

Skolskjutsregler för Svenljunga kommun
§ 1 För elever i förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan som har lång skolväg eller som av medicinska eller andra skäl behöver det, anordnas kostnadsfri skolskjuts enligt dessa bestämmelser.
§ 2 Barn- och utbildningsnämnden har det yttersta ansvaret för att gällande lagar, förordningar, föreskrifter och anvisningar rörande trafiksäkerhet följs på de lokalt upphandlade transporterna.
§ 3 Förskoleklassernas, grundskolans och särskolans skjutsorganisation skall samordnas så långt det är möjligt. Exempelvis skall jämkning ske mellan skolornas **ramscheman** (start- och sluttider) och **skjutsarnas tidtabell**, för att uppnå en väl fungerande skolskjutsorganisation, korta väntetider och kostnadseffektivitet.
§ 4 **Skolväg** är den kortaste (allmänt använda) trafikförbindelsen, som hålls öppen för fordonstrafik året runt, från elevens hem (tomtgräns mot väg) till skolans hållplats. I tätorter där det finns särskilt anvisade gång- och cykelvägar är dessa också att betrakta som trafikförbindelse.
Med elevens hem avses gällande folkbokföringsadress och/eller den adress där eleven regelmässigt och stadigvarande vistas, vid t ex växelvis gemensam vårdnad eller efter annat särskilt vårdnadsbeslut. Vid gemensam vårdnad gäller rätten till dubbla skolskjutsar endast inom kommunens gränser.
§ 5 **Hållplats och skolans hållplats** är den plats där eleven stiger på och av skolskjutsen.
• För att komma till/från hållplatsen kan eleven i vissa fall behöva korsa allmän väg.
• Vid väg med tät trafik, kan det dock vara nödvändigt att såväl på- som avstigning sker vid samma

hållplats, på endast ena sidan av vägen.
• Hållplatser utmed riksvägarna 27,154 och 156 skall i möjligaste mån vara så placerade, att elever

från förskoleklass till och med skolår 6 slipper ta sig utmed den tätt trafikerade vägen, för att komma till och från tillfartsvägen till hemmet.
• Vårdnadshavaren ansvarar för att eleven kommer tryggt och säkert till och från hållplatsen.

§ 6 **Skolskjuts** anordnas för elever
• i förskoleklass och skolår 1-3 med minst 2 km skolväg
• i skolår 4-6 med minst 4 km skolväg
• i skolår 7-9 med minst 5 km skolväg

Skolskjuts anordnas även för elever med kortare skolväg:
När trafikförhållandena är sådana, att eleven inte på egen hand kan ta sig till skolan, utan att utsättas för särskilt farliga trafikmiljöer. Särskilt trafikfarliga miljöer är:
• Bron över Ätran vid norra infarten till Svenljunga, för elever från förskoleklass till och med skolår 6.
• Bron över Ätran vid södra infarten till Sexdrega samt vägsträckan utmed väg 154 söder om bron, ca 600 m från avtagsvägen mot Givarp.
• Övergång riksväg 27 vid Lockryd Center.

REMISSUTGÅVA

• Sträckan Åsalund – Hillared
• För elever med funktionshinder eller andra medicinska orsaker.
• Annan särskild omständighet.

Om en elev, av särskilda skäl måste gå i en skola som anordnas av en annan kommun än hemkommunen och övernatta, har eleven rätt till skolskjuts mellan skolan och den tillfälliga bostaden enligt hemkommunens regler.
§ 7 **Rätt till skolskjuts gäller inte**
• För färd till eller från förskola och fritidshem.
• För elev som väljer att gå i annan skola än den som kommunen placerat eleven i.
Kommunen kan dock ibland vara skyldig att anordna skolskjuts även för elever som går i fristående
skolor eller i en annan kommunal skola än den som kommunen skulle ha placerat eleven i, om det
Inte medför organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.
(Kan endast överklagas genom laglighetsprövning)
§ 8 **Avståndet från hemmet till anvisad hållplats** bör normalt inte överstiga:
• 1½ km för elever i förskoleklass och skolår 1-3
• 2 km för elever i skolår 4-6
• 5 km för elever i skolår 7-9

Avståndsgränserna gäller under förutsättning att det finns farbar tillfartsväg året runt.
§ 9 **Självskjuts** är den skjuts, som kan beviljas att utföras med exempelvis vårdnadshavares fordon. Självskjutsersättningen uppgår till det belopp som motsvarar den skattefria delen av riksskatteverket fastställd nivå för bilersättning i egen bil. Prövas efter särskild ansökan.
Självskjuts kan även beviljas elev, som med eget fordon (ex moped) ersätter transport med skolskjuts. Ersättningen uppgår till det belopp som motsvarar det avdrag som riksskatteverket fastställt får göras i deklarationen för arbetsresor med moped. Prövas efter särskild ansökan.
§ 10 Skolskjutsplaneringen skall utgå från att **väntetiden i skolan** för elev som åker skolskjuts skall vara så kort som möjligt. Under vistelsetiden i skolan skall tillsyn finnas. Vid längre väntetider bör eleven erbjudas fritidsaktivitet eller annan meningsfull sysselsättning (exempelvis tillgång till lokaler för enskilda studier, läxläsning mm) i någon form.
§ 11 Vårdnadshavare till elev, som inte beviljats rätt till skolskjuts, har möjlighet att skriftligen begära att för elevens räkning få utnyttja ledig plats i skolskjutsfordon, under förutsättning att kommunen inte åsamkas extra kostnader samt att befintlig skjutsverksamhet inte påverkas.
Begäran om ”med åk” ställs till skolskjutsentreprenören, som får bevilja sådan skjuts under tid som denna plats inte behövs för annan skolskjutsberättigad elev, dock längst för ett läsår.
§ 12 Beslutet om skolskjuts kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Detta innebär att beslutet kan överklagas av den som det angår. Det krävs också att beslutet har gått honom eller henne emot och att det är ett beslut som är möjligt att överklaga.

REMISSUTGÅVA

Bilaga 2

Grundskolan - Personalstatistik med behörighet - per ämne och kategori

Läsåret 2016/17, Visar uppgifter för: Svenljunga (geografiskt område)
Uttag: 2017-02-13, Vald nivå: summerar alla nivåer

	Heltidstjänster			Antal tjänstgörande lärare				
	Totalt antal	Därav med lärarlegitimation och behörighet i ämnet		Totalt antal	Därav med pedagogisk högskoleexamen		Därav med lärarlegitimation och behörighet i ämnet	
		Antal	Andel (%)		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Samtliga lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne	**91,4**	**59,6**	**65,2**	**105**	**77**	**73,3**	**76**	**72,4**
Bild	2,7	0,6	20,5	34	31	91,2	13	38,2
Biologi	2,6	1,9	74,4	43	36	83,7	26	60,5
Engelska	6,5	4,4	68,4	29	24	82,8	21	72,4
Fysik	2,5	1,6	64,5	43	36	83,7	25	58,1
Geografi	2,7	1,6	57,7	45	41	91,1	28	62,2
Hem- och konsumentkunskap	1,5	1,5	96,0	7	7	100,0	4	57,1
Historia	2,7	2,0	76,6	45	41	91,1	31	68,9
Idrott och hälsa	6,1	4,1	67,6	38	33	86,8	19	50,0
Kemi	2,5	2,1	83,9	43	36	83,7	27	62,8
Matematik	16,0	11,4	71,2	60	47	78,3	45	75,0
Moderna språk, spanska	1,0	0,0	0,0	2	0	0,0	0	0,0
Moderna språk, tyska	1,0	0,5	47,9	2	1	50,0	1	50,0
Musik	2,7	1,5	54,8	30	26	86,7	10	33,3
Religionskunskap	2,8	1,8	64,4	45	41	91,1	30	66,7
Samhällskunskap	2,9	2,0	71,0	46	42	91,3	31	67,4
Slöjd	4,1	3,1	75,1	7	5	71,4	5	71,4
Svenska	19,8	16,0	81,1	59	50	84,7	45	76,3
Svenska som andraspråk	9,6	2,8	29,2	14	7	50,0	3	21,4
Teknik	1,8	0,7	37,1	39	32	82,1	16	41,0

	Heltidstjänster			Antal tjänstgörande lärare				
	Totalt antal	Därav med lärarlegitimation		Totalt antal	Därav med pedagogisk högskoleexamen		Därav med lärarlegitimation	
		Antal	Andel (%)		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Lärare 1-3	40,4	21,5	53,2	52	35	67,3	33	63,5
Lärare 4-6	36,8	21,3	57,9	51	33	64,7	33	64,7
Lärare 7-9	35,1	20,2	57,6	44	27	61,4	26	59,1
Speciallärare	1,0	.	0,0	1	1	100,0	0	0,0
Förstelärare	9,7	9,7	100,0	10	10	100,0	10	100,0
Lektor	.	.	.	0	0	.	0	.
Lärare för asylsökande	.	.	.	0	0	.	0	.

Andel behöriga förskollärare

Anställda, andel % årsarbetare med förskollärarexamen	Svenljunga 2016	Riket 2016
	33 %	**39 %**

http://www.jmftal.artisan.se/databas.aspx?presel#tab-1

REMISSUTGÅVA

Bilaga 3

GIS-karta över skolskjutsar om skolplanens förändringar skulle genomföras idag

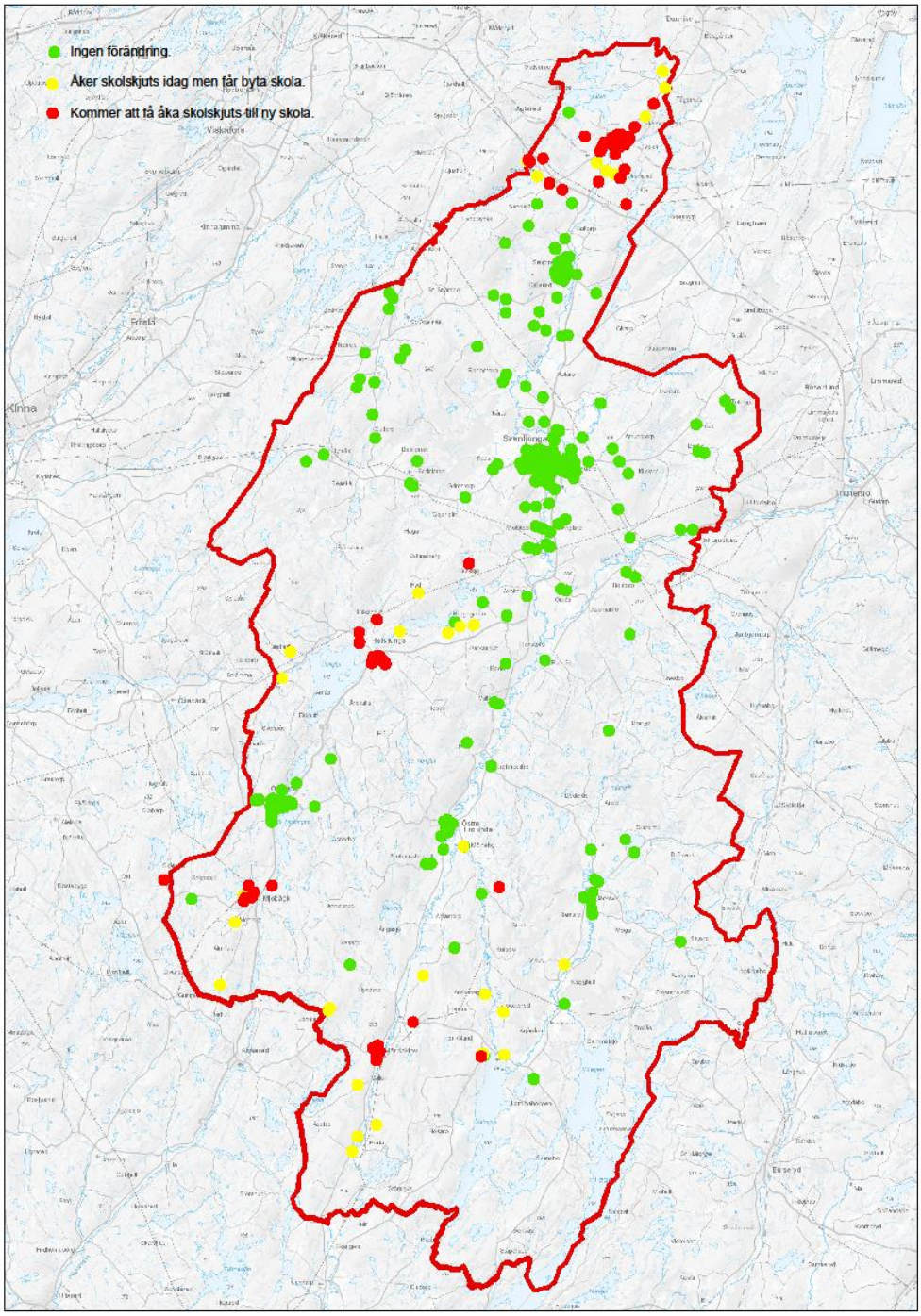

Bilaga 4

Måluppfyllelse simning läsåret 2015/2016

Skola och årskurs	% som nått målen i simning
Hillared år 5	40 %
Hillared år 6	80 %
Sexdrega år 5	86 %
Sexdrega år 6	87 %
Holsljunga år 5- 6	69 %
Överlida år 5	75 %
Överlida år 6	100 %
Mårdaklev år 4	66 %
Mårdaklev år 6	100 %
Östra Frölunda år 5	100 %
Östra Frölunda år 6	86 %
Mogaskolan år 5	87 %
Mogaskolan år 6	71 %

I genomsnitt var simkunnigheten i år 6 läsåret 2014/2015 88 %

I genomsnitt var simkunnigheten i år 6 läsåret 2015/2016 84 %

Statistiken kommer från Moga Fritid.

REMISSUTGÅVA

Bilaga 5

Kostnader skolskjuts 2016	
Busskort kollektivtrafiken	1 138 125 kr
Resor till och från slöjd- och idrottslektioner	Ca 650 000 kr
Övriga kostnader (här ingår alla övriga kostnader för skolskjutsen som t.ex. resor till simhallen, särskolan och alla övriga lokala turer)	Ca 8 580 757 kr
Total kostnad	10 368 882 kr

Den totala kostnaden för skolskjutsen 2016 uppgick till 10 368 882 kr.

Ungefär 10 % av den kostnaden, 1 138 125 kr utgjordes av kostnaden för skolkort för kollektivtrafiken.

Resor till och från slöjd- och idrottslektioner uppgår till mellan 600 000- 700 000 kr per år.

Kostnaderna för skolskjutsarna varierar från månad till månad då villkoren vad det gäller elevunderlag och vilka vägar de olika turerna kör konstant förändras beroende på in- och utflyttning, vilket gör det svårt att ta fram en hållbar ekonomisk kalkyl. Om förslagen som förs fram i skolplanen genomförs kommer utgiften för resor till slöjd och idrott att försvinna. För att få en effektiv skolskjuts är det viktigt att Västtrafik fortsätter att köra befintliga turer och att de eventuellt ändrar/justerar tiden något för någon av turerna för att samordna med skolornas start och sluttider. Här är det viktigt att i god tid ha en dialog och en samverkan med de som planerar tidtabellerna. Några av dagens skolskjutsturer som t.ex. de mellan Mjöbäck och Överlida skulle kunna ersättas med linjetrafiken och bli ett något mer kostnadseffektivt alternativ. Skulle inte samordingen med Västtrafik fungera ökar snabbt kostnaden för övriga skolskjutsar.

Idag finns följande busslinjer i de södra delarna som används av eleverna som går i år 7-9:

161 Svenljunga - Östra Frölunda

162 Svenljunga – Örsås - Håcksvik- Kalv

302 Svenljunga- Holsljunga- Överlida- Mjöbäck

På dessa turer finns det, som det ser ut idag, även möjlighet för elever i år F-6 som ska till Östra Frölunda eller Överlida att åka med.

Busslinjen 361 avgår med många turer per dag mellan Hillared och Sexdrega.

REMISSUTGÅVA

Bilaga 6

REMISSUTGÅVA

2017-09-08

Barn- och utbildningsnämnden
Svenljunga kommun

Utredningsuppdrag

Skolplanen 2017

Företag/adress
Svenljunga Verksamhetslokaler AB
Boråsvägen 11
512 53 SVENLJUNGA

E-post/hemsida
info@svenbo.com
www.svenbo.com

Telefon/telefax
0325-61 90 90 växel
0325-61 14 05 fax

Innehåll

Sammanfattning 3
Bakgrund 4
Skolplanens förslag 5
Befintliga skolor 5
Framtida skolor 5
Östra Frölunda 6
Överlida 6
Sexdrega 7
Hyresnivåer 8

Reviderad 2017-09-15
Tillägg i Sammanfattning.
Ändringar i Hyresnivå.
Ändringar av Bilaga 2, 4 och 6.

Sammanfattning

Skolplanens förslag grundar sig i att slå samman skolorna till tre orter; Sexdrega, Östra Frölunda och Överlida. Första alternativet är att renovera befintliga skolbyggnader på dessa orter och bygga ut för att klara det ökade barnantalet. Andra alternativet är nyproduktion på dessa tre orter. Enligt utredningsuppdraget hamnar dessa alternativ på ungefär samma hyresnivå.

Om Barn- och utbildningsnämnden väljer att behålla samtliga skolor behöver en separat utredning visa vilka renoveringsbehov som skolfastigheterna har och vilka kostnader som detta medför under kommande år.

Alternativet att stanna i dagens skollokaler har inte kunnat bearbetas i detta utredningsuppdrag på grund av arbetets omfattning och komplexitet. Svenljunga Verksamhetslokaler har inte tillgång till underlag för att kunna beräkna kostnader för verksamhetsanpassning i befintliga lokaler.

Skolplanens förslag på sammanslagningar till färre antal skolor visar en minskning av den totala bruttoarean för skolbyggnader. Denna minskning är enligt beräkningar ca 32 %.

2017-09-08

Laszlo Toth
Projektledare, Svenljunga Verksamhetslokaler AB

Bakgrund

Utredningsuppdraget har tagits fram av Laszlo Toth, projektledare på Svenljunga Verksamhetslokaler AB på uppdrag av Fredrik Hellsten, Barn- och utbildningschef.

Målet med skolplanens förslag är att skapa en modern skolverksamhet med verksamhetsanpassade lokaler, där verksamheterna samutnyttjar lokalerna för att vara så yteffektiva och flexibla som möjligt.

Utredningsuppdraget ska ses som ett komplement till skolplanens förslag.
Kalkylerna har sin grund i nyckeltal från olika utredningar och erfarenhetsåterkoppling av ny- och ombyggnationer av skolor i landet. Nyckeltalen används i tidiga skeden där beslutsfattare behöver en överskådlig ekonomisk kalkyl. Innan Svenljunga kommun beslutar om specifika investeringar bör Barn- och utbildningsnämnden skapa underlag på verksamhetskrav speciellt framtagna för skolan som investering avser.

Kalkylerna har tagits fram i ett tidigt skede för att skapa underlag för politiska beslut som ger en riktning för Barn- och utbildningsnämnden i Svenljunga Kommun.

Initialt kvarstår hyran även för de stängda skolorna. Då fastigheterna inte är till fullo avskrivna, kan inte kontrakten brytas utan ekonomisk konsekvens.

En genomarbetat plan för att hantera denna ekonomiska konsekvens är därför ett måste. Det kan handla om avyttring av f.d. skolfastigheter eller ersättning till Svenljunga Verksamhetslokaler AB för nedskrivning av bokförda värden.

Skolplanens förslag

Kalkylerna visar två olika alternativ efter skolplanens förslag.

1. Slå samman skolorna till de föreslagna orterna, men behålla befintliga skolbyggnader för att renovera och sedan göra en tillbyggnad för att klara det ökade elevantalet och andra krav i skolplanens förslag.
2. Slå samman skolorna till de föreslagna orterna, riva befintliga skolbyggnader för att sedan producera nytt enligt dagens standard och skolplanens krav.

Befintliga skolor

Skolplanen behandlar samtliga kommunens F-6 skolor exklusive skolor som är belägna i centralorten, Svenljunga. I skolplanens förslag ska skolorna slås samman till tre orter, Sexdrega och Östra Frölunda samt Överlida.

Det kan vara svårt att tillämpa kravet på verksamhetsanpassning, flexibilitet och yteffektivitet på befintliga skolor. Byggnadstekniskt kan det vara svårt att ändra befintliga planlösningar och flytta installationer.

Befintliga F-6 skolbyggnader har en total byggnadsarea på 10 188 m².[1]

Framtida skolor

De nya skolorna kommer kräva investeringar för om- och tillbyggnader alternativt nyproduktion.

I skolplanen har följande krav ställts på de framtida skolorna:

- Tillagningskök och matsal
- Sal för hem- och konsumentkunskap
- Slöjdsal (kombinerad trä- och textilkunskap)
- Flexibla lokaler som både kan växa och minska med antalet elever, delbara klassrum
- Rum/utrymmen som är lämpliga att användas av elevhälsan och kulturskolan
- Utrymmen för fritidsverksamhet

Ett nyckeltal som använts i kalkylerna är hur stor area per barn som används för att se hur stora skolor och förskolor behöver vara för ett visst antal barn.

Förskola	
Area per barn (BTA)	10 m²

Skola	
Area per barn (BTA)	15 m²

BTA = Bruttototalarea är summan av alla våningsplans area och begränsas av de omslutande byggnadsdelarnas utsida.

Enligt skolplanens förslag på sammanslagningar till tre skolor har beräkningar med ovan redovisade nyckeltal visat ett lägre lokalbehov, 6 900 m². Detta är en minskning med 32 % på den totala bruttoarean för skolbyggnader från dagens användning.

[1] Exklusive idrottshallar och förskolor.

Östra Frölunda

På fastigheten, Frölunda 7:1, finns idag skolan, idrottshallen, förskolan och äldreboendet ”Östrabo”. Fastigheten är totalt på cirka 29 000 m². En situationsplan över skolan och idrottshallen finns på bilaga 1. Bilaga 2 redovisar två alternativen med tillhörande kostnadskalkyler.
Elevantalet enligt tabell 1 för kommande åren:

År	**16/17**	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**	**21/22**	**22/23**
Östra Frölunda	58	55	52	52	49	52	50
Mårdaklev & Håcksvik	44	58	55	62	57	59	56
Tillsammans	**102**	**113**	**107**	**114**	**106**	**111**	**106**

Tabell 1 - Elevantal kommande åren för Östra Frölunda skola (Faktaunderlag skolplanen)

Kalkylen har beräknats med 120 barn för att ge marginal.

Överlida

Överlida skola är idag 1 180 m² BTA inklusive kök och matsalsdel. I Överlida finns ytterligare förskoleverksamhet på 231 m². Situationsplan för befintliga skolbyggnader finns på Bilaga 3. Bilaga 4 redovisar de olika investeringsalternativen.
Elevantal enligt tabell 2 för kommande åren:

År	**16/17**	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**	**21/22**	**22/23**
Holsljunga	43	42	38	37	41	43	40
Mjöbäck & Överlida	82	85	90	84	85	81	74
Tillsammans	**125**	**127**	**128**	**121**	**126**	**124**	**114**

Tabell 2 - Elevantal kommande åren för Överlida skola (Faktaunderlag skolplanen)

Kalkylen har beräknats med 130 barn för att ge marginal.

Sexdrega

Skolan i Sexdrega är idag 1 536 m² BTA inklusive kök och matsalsdel. På fastigheten finns även en idrottshall (676 m² BTA) samt två förskolebyggnader på sammanlagt 760 m² BTA. Bilaga 5 visar skolbyggnaderna på en situationsplan. Bilaga 6 visar kalkylerna för de olika alternativen.
Elevantal enligt tabell 3 för kommande åren:

År	**16/17**	**17/18**	**18/19**	**19/20**	**20/21**	**21/22**	**22/23**
Sexdrega	107	110	120	125	125	129	124
Hillared	83	83	73	79	76	73	72
Tillsammans	**190**	**193**	**193**	**201**	**201**	**202**	**196**

Tabell 3 - Elevantal kommande åren för Sexdrega skola (Faktaunderlag skolplanen)

Kalkylen har beräknats med 210 barn för att ge marginal.

Hyresnivåer

Figur 1 redovisar hyresnivåerna för att slå samman skolor till tre orter och renovera skolor på dessa orter samtidigt som man bygger ut för att klara det ökade elevantal.

ÅRSHYRA IDAG:	12 194 029 kr
TOTALHYRA EFTER INVESTERINGAR:	14 250 501 kr
TOTALHYRA UTAN AVYTTRING AV BEFINTLIGA LOKALER:	22 743 286 kr

Figur 1 - Hyresnivåer för alternativ ett.

Figur 2 redovisar hyresnivåerna för alternativet med nyproducerade skollokaler.

ÅRSHYRA IDAG:	12 194 029 kr
TOTALHYRA EFTER INVESTERINGAR:	14 412 714 kr
TOTALHYRA UTAN AVYTTRING AV BEFINTLIGA LOKALER:	26 606 743 kr

Figur 2 - Hyresnivåer för alternativ två.

Kommentar till ovanstående figurer: "Utan avyttring" menas att Svenljunga Kommun inte behandlar de kvarstående bokförda värden som Svenljunga Verksamhetslokaler har utan fortsätter att betala hyra på befintliga lokaler.

Bilaga 1. Situationsplan Östra Frölunda skola

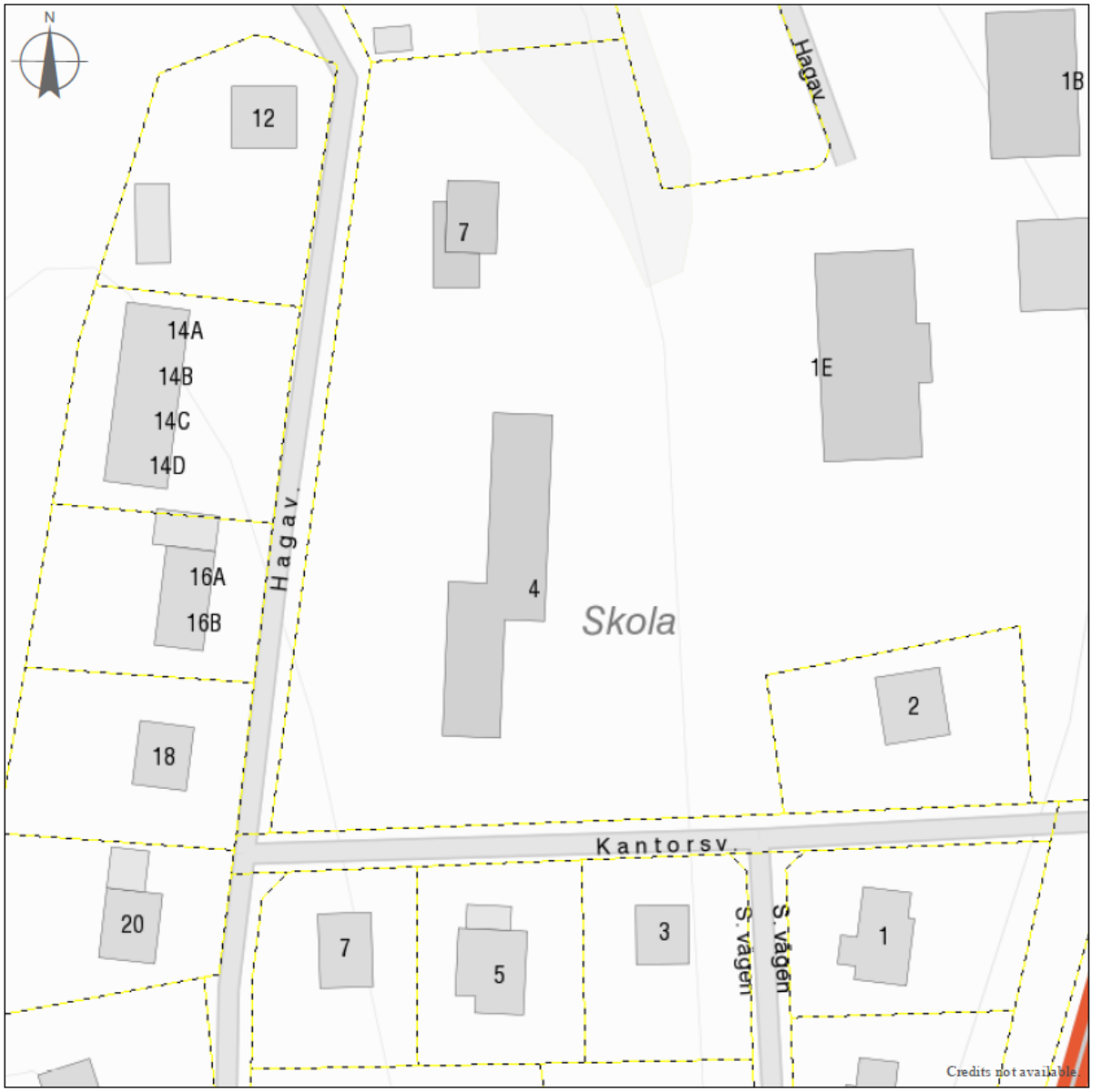

Bilaga 2. Kalkyler enligt förslag, Östra Frölunda ”nya” skola

	Yta BTA	Renoveringsbehov	Tillbyggnad (1050 m²)			
Östra Frölunda skola	1734 m²	38 148 000 kr	33 600 000 kr			
Total investering				**71 748 000 kr**		
	Yta BTA				**Nyproduktion**	
Östra Frölunda "nya" skola	1800 m²				57 600 000 kr	
Östra Frölunda "nya" idrottshall [1]	1500 m²				37 500 000 kr	
Östra Frölunda "nya" förskola [2]	600 m²				18 000 000 kr	
Total investering						**113 100 000 kr**

[1] Idrottshallen är 300 m² större än dagens idrottshall i Överlida.
[2] Förskolan är beräknad på 4 avdelningar á 15 barn.

Figur 3 - Investeringskalkyler enligt skolplanens förslag för Östra Frölunda.

Bilaga 3. Situationsplan Överlida skola

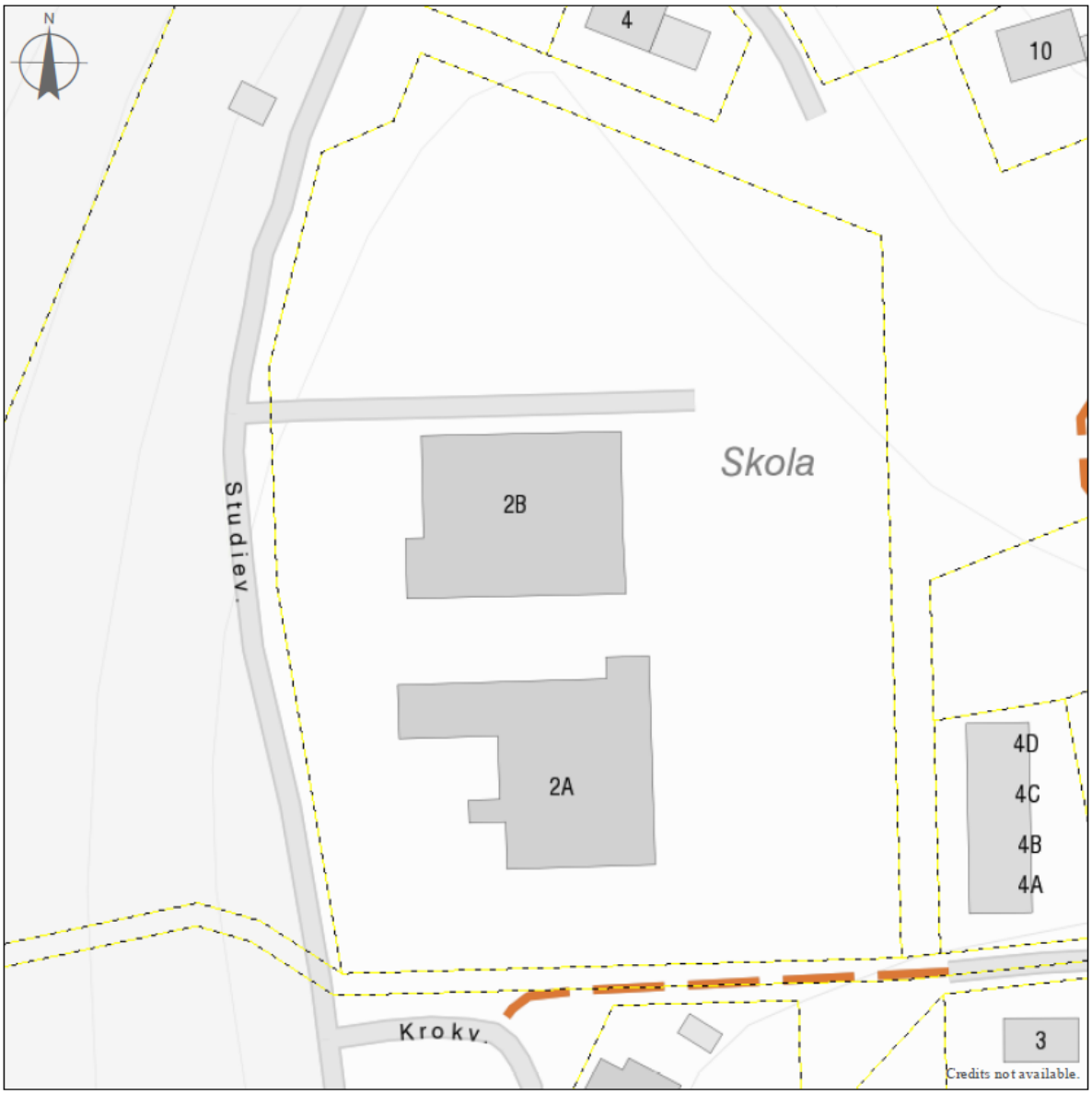

Bilaga 4. Kalkyler enligt förslag, Överlida ”nya” skola

	Yta BTA	Renoveringsbehov	Tillbyggnad (770 m²)			
Överlida skola	1180 m²	25 960 000 kr	30 080 000 kr			
Total investering				**56 040 000 kr**		
	Yta BTA				**Nyproduktion**	
Överlida "nya" skola	1950 m²				62 400 000 kr	
Överlida "nya" förskola	600 m²				18 000 000 kr	
Total investering						**80 400 000 kr**

Figur 4 - Investeringskalkyler enligt skolplanens förslag för Överlida.

Bilaga 5. Situationsplan Sexdrega skola

Bilaga 6. Kalkyler enligt förslag, Sexdrega ”nya” skola

	Yta BTA	Renoveringsbehov	Tillbyggnad (1614 m²)			
Sexdrega skola	1536 m²	33 792 000 kr	54 240 000 kr			
Total investering				**88 032 000 kr**		
	Yta BTA				**Nyproduktion**	
Sexdrega "nya" skola	3150 m²				100 800 000 kr	
Total investering						**100 800 000 kr**

Figur 5 - Investeringskalkyler enligt skolplanens förslag för Sexdrega.